TAKSA PLAĆENA U GOTOVU

Obitelj

BROJ 7-8
15. VELJAČE 1938

O NOVIM KNJIGAMA

KNJIGE MATICE HRVATSKE

Milan Pavelić: **Iz duhovne lirike,** redovno izdanje Matice Hrvatske, g. 1937., str. 112. Od ovogodišnjih knjiga Matice Hrvatske iskače svojom osobitošću malo neobična antologija. To je zbirka, koju je uredio i sastavio iz evropskog pjesničkog vrta Isusovac pjesnik Milan Pavelić. Pjesnik je zbirku popratio s odličnim esejističkim informativnim uvodom s osobitim osvrtom na vezu religije s poezijom. Knjižica prikazuje tek najreprezentativnije duhovne pjesme kroz razdoblje od zadnjih 700 godina, t. j. od svetoga Franje do danas. Zbirka je sastavljena iz osam evropskih književnosti (talijanske, španjolske, francuske njemačke, flamske, poljske, češke i ruske) te pokazuje autorovo veliko poznavanje svjetske literature i stranih jezika. Prijevod je pjesnički dotjeran, a stih teče lagano i neprisiljeno, te se uopće ne osjeća kod čitanja, da to nisu originali, jer je prijevod tako prilagođen duhu našega jezika. Zbirka započinje sa značajnom i poznatom himnom suncu od sv. Franje Asiškog. Zatim su zastupani Jacopone da Todi, Dante Alighieri, Petrarca i t. d. pa sve do priznatih evropskih pjesnika današnjeg doba. No težište je čitavoj zbirci postavljeno na Paul Verlaine-u, tom majstoru modernog francuskog versa, koji je poeziju doveo do granice, gdje prelazi u glazbu. Ta Verlaine-ova strana umjetničkog stvaranja, nije kod nas gotovo uopće bila poznata, pa je zato on ovdje i najbolje zastupan, te trećinu knjige zapremaju njegovi stihovi. O svakom su pjesniku donijeti kratki životopisni podaci i sve, što je najnužnije potrebno znati o dotičnom autoru, a što sve daje preglednija i jasniju cjelinu. Naša se prijevodna literatura obogatila eto jednim značajnim prilogom, i to baš s onog područja, kojemu se dosada nije posvećivala potrebna pažnja. M. B.

Dr Milan Ivšić: **Problemi suvremenog života,** socijalni eseji, redovno izdanje Matice Hrvatske 1937., str. 227. — Pisac ove knjige već je dobro poznat kao pisac lijepih knjiga o seljačkom pitanju, što su izašle među izdanjima Jeronimskoga Društva. U ovom djelu sakupljeni su eseji, od kojih »svaki za sebe otvara pogled u isječak socijalnog života«. Većina od njih je već bila objavljena, ili je prema pojedinom eseju održano javno predavanje. No ovako u cjelini, sakupljeni i prerađeni, čine preglednu sliku svjetskih socijalnih strujanja, koja zadiru i u naš narodni život. Oni su rađeni za nas i naše prilike, te se autor držao uvijek one zadaće, koju on pripisuje u uvodu Matici, a to je: »izgrađivanje hrvatske narodne kulture i na polju socijalnom«. Knjiga sadrži ove eseje: Gospodarstvo i država na starim i novim putovima, Zadružna ideologija, Radničko proizvodno zadrugarstvo, Racionalizacija u našem zadrugarstvu, Socijalizam Karla Marxa (»Marksizam«), U praskozorje velike ruske revolucije, Velika ruska revolucija, Radničke internacionale i boljševička diktatura, Biološko-sociološki solidarizam. — Kako se vidi već iz naslova tih eseja, raspravlja se tu o najvitalnijim pitanjima današnjeg društva i države. I u tom previranju novih smjernica ne može se dovoljno naglasiti, od kolike je važnosti za naš narodni život upoznati sve te uzroke, koji potresaju današnjim svijetom. Ovdje su izneseni solidni naučni radovi u esejističkoj formi. Osvijetljeni su tu svi socijalni oblici, koji prikazuju suvremeni život, a koju će sliku autor upotpuniti i sa ekonomskog područja novom najavljenom u predgovoru zbirkom ekonomskih eseja. U svemu tome, stvarnom današnjem zalutalom socijalnom i ekonomskom poretku čovječanstva, osjeća se unatoč svega progres novomu i boljemu stanju, a radovi prof. Ivšića su na tom polju naš znatni pozitivni prilog. M. B.

Mila Miholjević: **Na njivama,** novela, redovno izdanje Matice Hrvatske 1937. str. 84. — Previše naturalistička pripovijest, koja iznosi i previše smiono ružne strane života na selu. Baš kao da lijepih i idealnih ni nema. Rusi i Francuzi su ovako literaturom gadili svoje selo i svoje prilike, pa sad imaju i moral ispod ništice i boljševizam i poluboljševizam. Ne valja, da i naši pisci, a pogotovu kad se radi o peru u ruci tankoćutnijeg spola, pođu tim putem. **A.**

Hrvatsko Kolo, književno-naučni zbornik, knjiga XVII., uredili B. Livadić i F. Jelašić, redovno izdanje Matice Hrvatske 1937. — Priloge trideset i četvorice književnika pruža nam ovaj zbornik u raznovrsnom izboru i šarolikoj zanimljivosti i vrijednosti. Takva se knjiga rado uzima u ruke.

Bare Poparić: **Borbe Hrvata za Jadran** od 7. do 11. stoljeća, Mala Knjižnica Matice Hrvatske svezak 11., Zagreb 1937. — U povodu 1050. godišnjice velike pobjede Hrvata 18. rujna 887. nad Mlečanima dana nam je ova zanimljiva knjižica, da upoznamo potanje borbe, koje su Hrvati u doba svoje državne samostalnosti morali voditi na moru.

DRUGE KNJIGE

Zdenka Jušić-Seunik: **Svojim putem,** roman, prva knjiga Društva Hrvatskih Književnica Zagreb 1937., str. 196., cijena 25 Din, uvezano 40 Din. — Vrlo plodna književnica Zdenka Jušić-Seunik napisala je već više romana, među kojima su neki izlazili po raznim listovima (jedan i u »Obitelji«), a dva su dosad izašla u posebnim knjigama. Autorica umije raspresti zanimljivu radnju, u nju unijeti mnogo života i etičkih misli, ali prebrzi njen rad ostaje dosta samo na površini. Kad njen roman pročitamo, nismo posve zadovoljni. Nečega tu još nedostaje. To nešto da se postići samo produbljivanjem. **R.**

Puntigam-Vanino: **Petar Barbarić,** životopis, naklada »Glasnika srca Isusova«, Zagreb 1936., str. 310., cijena 20 Din, uvezano 30 Din. — U ovoj je knjizi opisan život jednog uzor-mladića Hercegovca, koji je živio od g. 1874. do 1897. te koji se odlikovao velikim krepostima i svetim životom. Knjiga vjerno i živo iznosi pred nas jedan lik, prema kojem moramo osjetiti simpatiju. Neka ovu knjigu što više čita naša omladina.

Dr Stjepan Bakšić: **Baptisti i njihove zablude,** str. 52., Zagreb 1937., naklada Knjižare Narodne Prosvjete, cijena 3 Din. — Živo i uvjerljivo pisana ova knjižica zaslužuje opću pažnju i što veće proširenje.

Ivica Čermak: **Radovi umornih ruku,** pjesme, s portretom pjesnikovim od Mladena Veže, Zagreb 1937., str. 52., cijena 10 Din, dobiva se kod autora (Zagreb, Mandaličina 7.). — Pjesnik, koji uz svoj obrtnički rad osjeća potrebu, da u stihovima da oduška svojoj duši, dao je već nekoliko knjižica pjesama. U ovoj je pojačana socijalna nota. U razvoju pjesnikovu vidi se napredak.

ZA FOND „OBITELJI"

Mnogi nam pišu o svom zadovoljstvu s »Obitelju« želeći joj što ljepši novi napredak, mnogi nam pomažu naći i novih pretplatnika, a neki šalju i priloge u fond »Obitelji«. Tako su nam poslali u tu svrhu po din 2.—: Lovrić Vidak, Bar; — po din **5.—:** Smolčić Marija, Daruvar; Smolčić Katarina, Lovinac; Marinović Marica, Korčula; Vanić Jelisava, Vel. Kopanica; Dabinović Marko, Kotor; Župni ured, Filip-Jakob; Šket Ivan, Nedelišće; Dolenc Marija, Sv. Ivan Zelina; Manir Andrija, Mrzović; Smotalić Dragica, Križevci; — po din **10.—:** Gaži Matej, župnik, Vel. Bukovec; Petrović Ivan, Zenica; Benčević Reza Brod n/S; Džinić Ilija, Čonoplja; Sestre milosrdnice sanatorij, Osijek; Pšeid Katica, Varaždin; Đaković Stjepan, Vinkovci; Čulić J. Marica, Split; Duda Antonija, Hercegnovi; Kaurić Amalija, Odra; Sturlić Katica, Pisarovina; Bulić Janislav, Split; Ivan Juka, Drijenča; Radičev Josip, Župnik, Viljevo; Čulin Tomica, Split; — po din **15.—:** Brindl Stjepan, Užička Rogačica; — po din **30.—:** Pastrović Katica, Rab; Wintersteiger Josipa, Zagreb; Vrkljan Marija, Zagreb; — po din **50.—:** Berković Ante, Brod n/S. — Svima od sveg srca hvala!

OBITELJ ČASOPIS ZA HRVATSKU PORODICU
GODINA X. BROJ 7. i 8.
U ZAGREBU 15. VELJAČE 1938

IZA DOMAĆINSKOG TJEDNA

Kad smo u prošlom broju našeg lista upozorili naše vrijedne domaćice na priredbe zagrebačkog Domaćinskog Tjedna, koji je od 31. I. do 5. II. održalo »Kolo Domaćica« s Domaćinskom Školom, priznajemo, da nismo očekivali toliko zanimanje za te priredbe i tako krasan uspjeh, kakav je Domaćinski Tjedan doista pokazao. A sada ističemo svoje osobito veselje, što su trud i inicijativa vrijednih priređivačica lijepo nagrađeni.

Inicijativom predsjednice »Kola domaćica« gđe Berte Heinzel baš 2. veljače god. 1928., dakle pred deset godina, započela je Domaćinska Škola rad sa 27 učenica. Danas ih ima 300 učenica i 80 pitomica u internatu, a kroz to vrijeme pohađalo je tečajeve, što su ih vodile učiteljice Domaćinske Škole, preko 5.500 učenica. To su samo brojke, koje ne mogu pokazati svestrani dosadašnji rad, što ga je Kolo Domaćica s Domaćinskom Školom obavilo u Zagrebu i ostalim hrvatskim krajevima pomoću tečajeva i raznim drugim načinom za napredak naše žene domaćice.

Najvažnije djelo Gospojinskog odbora Kola Domaćica je Zagrebačka Domaćinska škola sa svojih glavnih 5 tečajeva. Prvi tečaj za domaćice pohađaju učenice razne prednaobrazbe, ali su svrstane u skupine sa osnovnom školom, sa četiri i sa osam razreda srednje škole. Tečaj traje 10 mjeseci. Drugi tečaj za učiteljice domaćinstva traje 4 godine. Primaju se učenice s 4 razreda sr. škole. Koja učenica svrši prvi tečaj t. j. za domaćice, može, ako ima četiri razreda sr. škole, biti primljena u treći tečaj tj. tečaj za upraviteljice pensiona, koji traje 10 mjeseci. Četvrti tečaj za kućne pomoćnice traje isto 10 mjeseci. Primaju se učenice sa 16 god. i s 4 r. osnovne škole. Peti tj. tečaj za dijetne asistentice i nadstojnice dijetnih kuhinja traje isto 10 mjeseci, a u nj se primaju učenice, koje su s uspjehom svršile tečaj za upraviteljice pensiona. U svim tečajevima glavni predmet je kuhanje, a ostala je obuka udešena prema posebnim prilikama i programu. Osim ovih tečajeva održavaju se posebni tečajevi kuhanja, šivanja i za unapređenje turizma. Na srednjim stranama donosimo nekoliko slika, koje pokazuju rad i odlično uređenje u Zagrebačkoj Domaćinskoj Školi.

MIRA VUČETIĆ,
ravnateljica Zagrebačke Domaćinske Škole

Plemeniti rad pokretačica Domaćinske Škole pobudio je u mnogo duša želju, da se i one pridruže tom zajedničkom radu. Želimo, da sve naše čitateljice po svojim mogućnostima uzmu učešća kod toga. Pobudu za to treba da dade postignuti uspjeh u ovom Domaćinskom Tjednu, koji je prva priredba ove vrste kod nas. Neobično velik uspjeh te priredbe dokaz je, da naše žene i djevojke još uvijek osjećaju, da je pravo njihovo polje rad oko kuće i domaćinstva, pa kolikogod ih inače životne prilike sve više udaljivale od tog pravoga kraljevstva žene.

Kako li je ugodno priznanje i stranih uglednih žena našim domaćicama! Ta eto gđa Sidonija Gephardt, predsjednica bečkog »Hausfraubunda«, koja je i sama uz ostale domaćice iz inozemstva sudjelovala kod priredaba u Domaćinskom Tjednu, zadivljena spremom i spretnošću hrvatskih domaćica, čestita im i poziva ih na međunarodna natjecanja u Beču i Londonu.

U prostorijama Domaćinske Škole bila je za vrijeme Domaćinskog Tjedna kulinarska izložba, podijeljena u tri sobe: u prvoj radovi gospođa, izrađeni za tombolu, u srednjoj ukusno uređeni stolovi, a u glavnoj jestvine sa prekrasnim »svadbenim stolom«. Više nego igdje pokazao se tu ukus i umijeće naših domaćica. Prvu nagradu je postigla gđa Kristina Hild izloživši nadjevena jaja.

Svaki dan bilo je pred prepunom dvoranom Pučkog Sveučilišta natjecanje u kuhanju pod vodstvom ravnateljice Mire Vučetić, koja je gledaocima za vrijeme rada tumačila pojedinosti natjecanja. Kod natječajnoga kuhanja sudjelovale su po grupama domaćice iz Zagreba, Virja, Splita, a kod međunarodnog natjecanja Austrijanka Sidonija Gebhardt, Ana Czerczowitzka i Paula Ehrenfeld, Madžarica Tery Galanty, Slovenka Anđela Li-

sanj i Hrvatica Josipa Ljubić, koja je dobila prvu nagradu. Opis o natječajnom kuhanju donosimo u posebnom članku u kućanskom dijelu ovoga broja »Obitelji«. Za vrijeme natjecanja u kuhanju obavljalo se u Domaćinskoj Školi natjecanje u krpanju, gdje su se istakle seljačke domaćice, te obuka u krpanju i šivanju rublja na ruku i šivaćim strojevima. Kao predavačice nastupile su iznoseći spremno i stručno razna i zanimljiva pitanja s područja domaćinstva i odgoja obitelji gospođe: Mira Vučetić, Blanka Benzija, Ljerka Seifert, Branka Antončić Marija Domazet, Hedviga Nemeček, Zora Šamec, Neda Zanela, Zora Ruklić, Zdenka Sušić.

Priredbe Domaćinskog Tjedna završene su u Hrvatskom Glazbenom Zavodu dijeljenjem nagrada, oduševljenim pozdravima i govorima u vezi s uspjehom u Domaćinskom Tjednu, iza čega se razvila veoma uspjela zabava. Tu su podijeljene nagrade natjecateljicama. Prvu nagradu u kuhanju dobile su gospođe: Marija Štruklec, Dora Lončar, Kristina Hild, Anica Vuičić, Marija Vučetić i Josipa Ljubić, a drugu: Nada Vučetić, Katarina Bertrand,Ljubica Fürst, seljakinja iz Virja Marica Plankarić, Milena Čekalović i Paula Ehrenfeld iz Beča. Nagrade u krpanju dobile su — prvu: gđe Paulina Burić, Terezija Brkić, Milena Čekalović, Vesna Barbetti i Dragica Ledinko, a drugu: Kristina Hild, Marija Golub, Marija Domazet, Ana Hrkovac i Mira Matijašić.

Na zabavi su se uz ostale osobito istakle plesom dalmatinskoga kola domaćice iz Dalmacije u narodnim nošnjama, a lijepo se dojmila i ukusna zavodska nošnja učenica Domaćinske Škole te šarolikost hrvatskih narodnih nošnja iz drugih krajeva.

Ovaj prvi hrvatski Domaćinski Tjedan znači početak novog razdoblja u podizanju ugleda domaćinskog rada, znači rehabilitaciju žene kao domaćice usred raznih strujanja, koja ženu hoće da otmu tom uzvišenom njenu zadatku, znači i jak prinos učvršćivanju opće ideje obitelji i obiteljskog života. I zato to djelo uglednoga Kola Domaćica od sveg srca pozdravljamo, njegovu se uspjehu iskreno radujemo i čestitamo. Neka daljnjih deset godina podeseterostruči dosadanje uspjehe njihovog rada!

JABUKE I KRUMPIR, VINO I ČAJ

Napisao F. Rubina

Bili smo u ugodnom društvu kod rodbine na objedu. Našom hrvatskom vještinom pečeni puran bio je glavno jelo poslije nekih drugih. Iza pečenke su nam servirali jabuke, lijepe, upravo izvrsne kanadske i jednu drugu vrstu, koje ne poznam. Svi gosti su oduševljeno i iskreno hvalili slatki okus voća. Jedina se domaćica, iskusna gospođa, koja je bila i vrlo obrazovana, smijuljila, kao da zna neku tajnu.

»Vašem priznanju se radujem, ali ja mislim, da jabuke imaju okus sličan sirovom krumpiru.«

Mislili smo, da je to samo šala, da nas gospođa bocka.

»Ne vjerujete? Dobro, pa ćemo pokušati! Marice, donesite sirovoga krumpira,« vikne ona.

Marica je donijela oguljeni krumpir, a gospođa oguli i razreže krumpir na tanke rezove, a onda jabuku jednako tako.

Zatim su zavezali oči profesoru Luki, koji je najviše hvalio jabuke, jer su mu se osobito sviđale, što nijesu bile preslatke. Ujedno mu začepismo nos.

Kad smo se tako osigurali, da on ne će po mirisu prepoznati, koji je krumpir, uzela je gospođa komadić krumpira, a zatim jabuke i dala profesoru Luki, da zagrize.

»No, gospodine profesore, šta je ovo?!«

»Jabuka.«

Bio je krumpir.

»A ovo?«

»I to je jabuka.«

Pogodio je, bile su jabuke.

Taj pokus, koji možemo svaki čas ponoviti, svjedoči nam, da ljudi često precjenjuju svoj okus. Ono što mislimo, da je pri jabuki okus, zapravo je njezin miris, koji se kod jela iz zadnjega dijela usne šupljine diže u nos i tamo ga osjeti osjetilo za miris. Ako je nos začepljen ili nahlađen, onda često ne možemo razlikovati jela po okusu, nego po tvrdoći ili toploti.

Najvažniji su kod svakoga jela ili pića mirisi, odnosno kako se to još kaže, arome. Većina živežnih namirnica nemaju pravoga okusa, ni mirisa. Zato kod kuhanja trebamo razne začine.

Najbolje vino nam ne bi osobito prijalo, kad bi ga pili kao vodu punim gutljajima. Zato dobar poznavalac vina polagano srkne, da tako ustima i nosom osjeti aromu i okus.

Alkohol u sebi nema nikakvoga posebnog okusa, samo »žari«, živce podražuje vrlo snažno, kao papar i slične mirodije. Likeri nemaju okus po alkoholu, nego po primjesama, koje su slatke, gorke i kojekako mirišu. Vino i jabučnica imaju samo »okus« po kiselini ili slatkoći, kakav je već njihov naravni ili umjetni dodatak sladora; pivo ima grenki okus po hmelju.

Pravih okusa imamo samo pet. To su: kiseli, alkoholični ili mliječni, slatki, gorki i slani okus. Za svaki od tih okusa imamo posebne živčane niti, koje su smještene na određenim mjestima u ustima. Živci, s kojima osjećamo slatko, nalaze se na vršku jezika, živci za kiselo na stranama, za gorko na kraju kod korijena jezika. Zato je dosta, da se slatkoga pića dotaknemo samo vrškom, nije potrebno, da srknemo; a gorke stvari možemo okusiti tek onda, kad dođu do korijena jezika.

U Africi raste biljka po imenu gimnema, koje listovi imadu čudnu moć: ako ih žvačemo pomalo, otupe živce za osjet gorkoga. Poslije toga možemo piti najgorči lijek i ćutimo gorkosti. Slično djeluje i kokain.

Također vrućina i hladnoća umrtvuje živce za okus. Čaj na primjer moramo piti vruć, ako hoćemo osjetiti njegovu aromu.

GEST MOLITVE

Napisao Jaroslav Durych

Skorih dana izlazi u Knjižnici Dobrih Romana roman »Krasuljak« od modernog češkog katoličkog pisca Jaroslava Durycha, pa kako je on prije deset godina putovao po Španjolskoj i o tom putu napisao krasan putopis, donosimo evo odlomak iz tog putopisa, koji nam krasno prikazuje vjerno lice te zemlje, gdje se danas biju najkrvavije borbe. K tomu je tu i odlomak o Lurdu, kojemu slavimo ovih dana jubilej.

Ima takvih, koji žale, što Španjolska nije sve do danas ostala pod vlašću Maurâ i što ondje još i danas ne stoje džamije, nego katedrale. Španjolci su — vele takvi — uništili sjajnu maursku kulturu. Po takvima bi valjda bilo bolje, kad bi Evropa svršavala kod Pireneja, pa da se sve ono, što je od toga gorja na jugu, broji k Africi. Te simpatije prema islamu nisu dakako od najnovijega doba; one već nekoliko stotina godina od vremena do vremena iskrsavaju, i čini se, da je zgodno od vremena do vremena zajadikovati nad naprednim kulturama, koje je neprijateljska ruka bezobzirno uništila. Jer ako već netko mora da bude razapet na križ, nikada se ne smije dopustiti, da to bude Baraba. Ti nesretni Španjolci bili su tobože u bojevima protiv Maurâ lukavi, vjerolomci, nečasni i okrutni. Prema tome bi se moglo suditi, da oni nisu bili hrabri i požrtvovni junaci i da su im Mauri kao pravi plemeniti mudraci iz pustinje uzvišeno uzmakli ne htijući prolijevati njihovu krv.

Suha zemlja; prelaz između zelene Evrope i sivožute pustinje; ponos; svetost i kontemplacija.

U katedralama imaju tamo oltare de la Virgen de Penja para socorro y consolación ili Maria Santissima de los desamparados. Tu se ljudi mogu skloniti u kut ili u polutamu, potražiti sebi olakšanje u boli i pomoliti se, da odvrate očaj od sebe i od drugih. Potječe otprilike iz početka 17. stoljeća. Nekad možeš tu i tamo vidjeti koga, gdje se moli.

Djevojke i žene idu u Španjolskoj u crkvu samo pod koprenom. To su male i kratke crne koprene, koje prikrivaju vlasi, čela se samo dotiču, a isto tako i ramenâ. Pred crkvom meću koprenu na glavu, a kad izlaze, obično je opet skidaju. To je prije svega samo formalnost, premda vrlo simpatična stvar. Svakoj ženi bez razlike dobe, stasa i vanjštine ta crna koprena pristaje. Dogodi li se, da koja zaboravi koprenu kod kuće ili izađe iz kuće bez koprene i bez nakane ići u crkvu i prohtjedne li joj se zatim ipak ući u crkvu, pomaže sebi običnom dozvoljenom improvizacijom: stavi sebi na glavu običan rašireni džepni rubac, ali to dakako više nije tako lijepo. S nepokritom glavom žene se ne smiju zadržavati u crkvama. Na svim su crkvenim vratima izvješene cedulje, kojima se dame radi ljubavi Božje mole, da ne ulaze u crkvu u nedostojnim haljinama, koje ne pokrivaju udove i vrat, a budući da je ondje pohađanje crkava opće, ima to utjecaj i na žensku modu. Bio sam u Španjolskoj u drugoj polovici srpnja, ali vidio sam ondje, barem na ulicama i u vlaku, žene samo u haljinama s dugačkim rukavima, neizrezane oko vrata, i haljine su svima pokrivale koljena i u hodu. Mislim, da baš i najiskusniji vjetrogonje, ukoliko dakako imadu estetskog ukusa, mogu biti za taj utjecaj crkve na modu zahvalni, jer su žene u tom mnogo ljepše nego one, koje kod nas idući, i kad nema vjetra, pokazuju svoje ionako prekratke gaćice i midere.

U crkvama i kapelicama u Španjolskoj imadu posebne lagane stolice, koje imaju na jednoj strani sjedalo, a na drugoj klecalo. Tu stolicu donesu k onom oltaru, gdje se baš vrši služba

JAROSLAV DURYCH,
najveći moderni češki katolički pisac

Božja, a zatim je opet odnesu na pređašnje mjesto. Pogled je na te ljude vrlo krasan: vidi se, da se znadu moliti i da se cijelo vrijeme mole sa svom sabranošću. U samoj crkvi ne klecaju na goli pod. Zato kleče na stepenicama u onim udaljenim kapelicama de la Virgen de Penja para socorro y consolación ili Maria Santissima de los desamparados.

Gesta molitve počeo sam promatrati još za vrijeme rata u grkokatoličkim crkvama, pa vidim, da skoro svaki narod ima drugačije držanje. Grkokatolici staroslavenskog obreda bacaju se na zemlju i cjelivaju pod s nekakvom bolnom sviješću svoje bijede i svog ništavila; jednako dolaze da ljube ikonu, koja leži na stolu. Jednom su na fronti vojnici krečili sobu pa su slike na zidu poškropili vapnom. Došla žena iz te kućice te stala grditi, zašto su ih vojnici poškropili, mogli su je pozvati, da ih skine. Zatim se popela na klupu i stala pomnjivo s nekom turobnom intimnošću brisati slike.

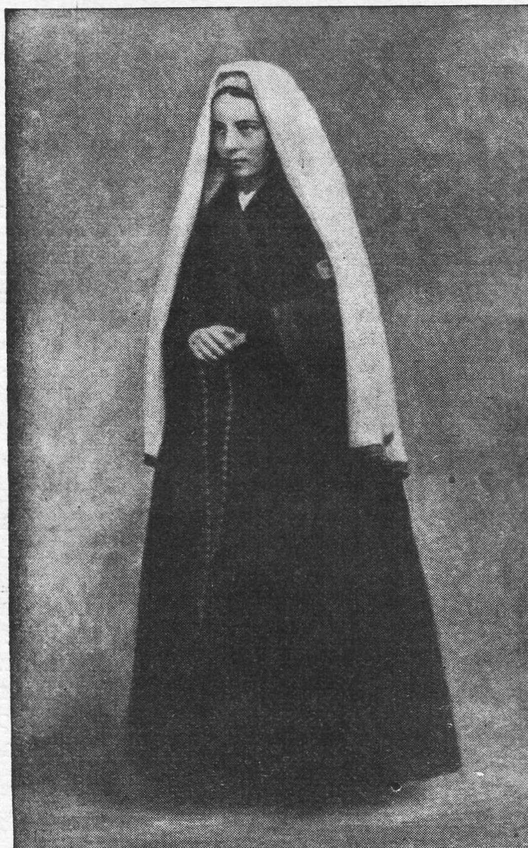
Onda sam opet često promatrao Poljake kod Djevice Marije u Krakovu. Ondje su se žene molile s čvrsto stisnutim usnicama, možda i sa sti-

POGLED NA LURD: LIJEVO STARA SREDOVJEČNA GRADINA, DESNO BAZILIKA NAD MASABJELSKOM ŠPILJOM, u kojoj su se pred očima četrnaestgodišnje djevojčice Bernardice Subiru ravno pred 80 godina, 11. veljače do 16. srpnja 1858., zbila lurdska ukazanja

snutim zubima, tek od časa na čas oglasio se uzdah i nekoliko prošaptanih riječi, i bilo je to silno tiho, kao kad bi upaljeni grm gorio bez praskanja te ne bi izgorio.

Zatim sam vidio gest pobožnosti kod nas, ah, tako rijedak, a ipak prekrasan! Pokret djevojačkog poklecanja, naklanjanja glave i udaranje u prsa; zatim sklopljene ruke, podignute skoro do usta, i pogled sa zaljubljenom stidljivošću uprt u oltar. Kod nas naime priroda takav gest odmjeruje vrlo obzirno i točno. Neprestane borbe s herezama, sa skepsom, nevjerom i sumnjičavošću izvojevale su tako reći od same prirode neku pažnju i uzdržljivost, koja je lišena svake patetičnosti i vanjskog sjaja. Kod nas su već po naslijeđu tijelo, srce i duša sebi svijesni, da bi svaki izričaj pobožnosti, koji ne bi bio dosta prigušen, izazvao u okolini psikot, koji bi se ili čuo ili se možda i ne bi čuo, te ili vidljiv ili nevidljiv posmijeh i porugu. Tim je tijelo naučeno, da izričaj pobožnosti što više i što bolje prigušuje, ne možda iz kukavičkog straha, nego iz straha stidljivosti. Ljubav prema Bogu ima kod nas izvor tajne ljubavi. Zato je kod nas gest pobožnosti vrlo diskretan i posve ekonomičan: štedi na svakom centimetru pokreta i šapće u pianissimu. Ali baš u toj ekonomiji stječe ona na usredotočenosti i na posebno sjajnoj minucioznoj savršenosti i delikatnosti, koja se tako lako ne može naći u narodima, kod kojih se neograničenost u izražajima pobožnosti smatra za stvar, koja je sama po sebi razumljiva.

BERNARDICA SUBIRU U DOBA LURDSKIH UKAZANJA

U ponosnoj i slobodnoj španjolskoj zemlji, iz koje su potekli sveci slični bakljama, koje žestoko plamte, možeš još danas u pokrajnim kapelicama vidjeti ljude, koji se mole na stepenicama pred oltarom s raširenim rukama. Te su ruke ili uzdignute kao kod Dominus vobiscum, ili su spuštene dolje, s dlanovima okrenute prema oltaru kao kod primanja stigmâ (Isusovih ranâ). Na čovjeka, koji dolazi sa sjevera, to silno djeluje. U tom je veličanstvo intimnosti, predanosti i nade. To je vrhunac epopeje ljudskog vjerskog osjećanja.

Sličan gest vidio sam sjeverno od Pireneja u L u r d u. Priznajem, da nisam imao nakane poći u Lurd, ali budući da je vođa našeg puta htio i morao poći onamo, nije preostalo drugo nego poći s njim. Stigli smo baš na propovijed pred špiljom. Išao sam onamo s dosta neutralnim ili vrlo neutralnim osjećajima, jer je predodžba Lurda uvijek spojena s raznim nemilim predodžbama onih stvari, koje tu i odatle istiskuju sve duhovno, da duhovna čudesa budu potisnuta

(Svršetak na strani 113.)

LURDSKI MLINAR

Napisao Dr Josip Andrić

Godina 1854. primiče se kraju.

Pred trećim od sedam lurdskih mlinova, koji je nekada — još prije francuske revolucije — pripadao lurdskom liječniku Boliju, pa po njemu i nosi ime, stoji mlinar Franjo Subiru, koji je eto već dvanaest godina zakupnik toga mlina. Stoji na zimi i gleda u ledeno ruho, koje je obavilo mlinsko kolo, te se čini, kao da je začarano. Gleda i podrhtavajući od zime misli teške misli.

»Što ću sada?« govori sam sebi. »Kuda da se okrenem? Što da počnem? Kamo da smjestim svoje šestero djece?«

Očaj se odrazuje iz njegovih očiju. Očaj, koji je kadar čovjeka i na najgore navesti.

»Sedamnaest godina proveo sam u ovome mlinu, dvanaest godina gospodario sam u njemu, a sad ću kao propalica biti izagnan iz njega!«

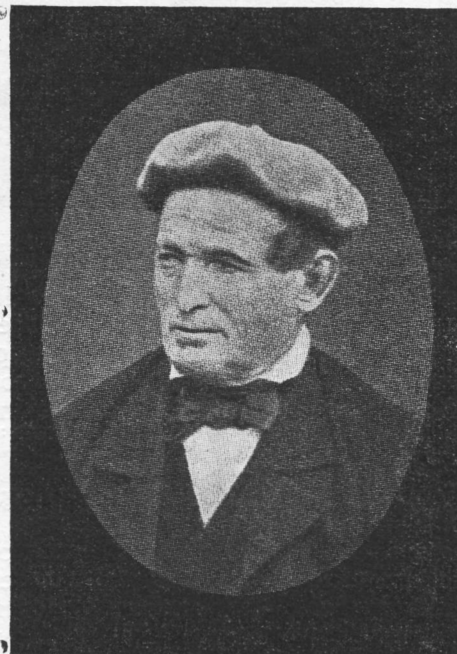
Srce mu se stislo na tu pomisao.

»Sedamnaest godina!« ponovi s uzdahom i da se otme jadu, koji mu je poput teška kamena ležao na duši, zaustavi se kod jedne misli, koja je uzbibala topliju struju preko njegova srca i pusti maha svom spominjanju, što su ga te riječi u njem izazvale...

Bio je prešao tridesetu godinu, kad je kao pomoćnik mlinara Justina Kasteroa počeo raditi u ovome mlinu. I sjeća se dobro, kako je bio sretan, što je baš tu našao službu, jer je Justin Kastero bio na glasu kao najbolji mlinar cijelog lurdskoga kraja. I on, Franjo Subiru, htio je da u svom zanatu slijedi Kasteroa. Zato je radio u njegovu mlinu svim svojim marom. I zavolio ga je kao rođenog oca radi njegove dobrote i čestitosti. Ali onda je došao onaj tužni dan, kad je mlinar Justin iznenada morao ostaviti ovaj svijet i u njemu obitelj sa još četvero neopskrbljene djece. I Franji je bilo teško, kad je vidio tužnu udovicu i zaplakanu djecu. No nekako ga se najviše dojmiše gorke suze, što ih je lijevala petnaestgodišnja Lujza. Nju da utješi, bila je u tim časovima najveća njegova želja...

MLINARKA LUJZA SUBIRU

MLINAR FRANJO SUBIRU

Nekoliko dana iza smrti mlinara Justina reče njegova udovica Franji:

»Vas je pokojni tako volio. Bili ste mu desna ruka. Budite i nama sirotama sad na pomoći. Vodite mlin za nas do Božje volje, da ne moramo seliti iz njega...«

Franjo se rado i zdušno primio toga. Radio je kao i prije, dapače još i više i još marljivije. A u radu bi pogledavao, ne će li gdje spaziti Lujzu, da vidi, je li se već utješila. O, kako je bio radostan, kad je na njenu licu opet ugledao smiješak, kako se poput ruže ispupoljio na njenim blijedim obrazima! I otada je samo želio, da vidi taj njen smiješak. Jedamput je i ona to opazila — bilo je to baš na njen šesnaesti

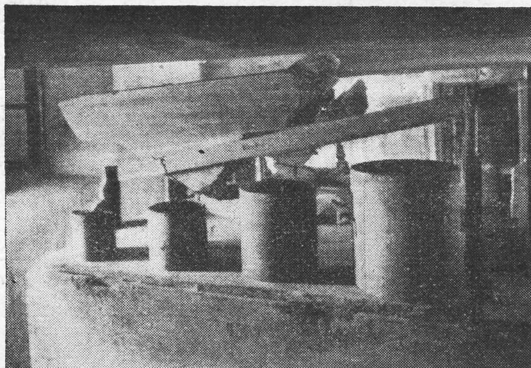

BOLIJEV MLIN, U KOJEM SE RODILA BERNARDICA

rođendan — pa ga je kao začuđeno pogledala, a onda se zarumenila poput makova cvijeta...

Godinu i nekoliko mjeseci kasnije stupio je s Lujzom pred oltar i postao pravi gospodar u mlinu. Koliko je sreće tada bilo pod ovim mlinarskim krovom! I kako je ta sreća zasjala u punom sjaju, kad je početkom god. 1844. došlo prvo njegovo dijete, došlo kao iz samog neba poslano.

Slatka moja Bernardica!« izusti i sada od milja, koje je osjetio u duši. Ali u taj tren se sjeti, kako je to njegovo, sada već skoro jedanaestgodišnje dijete slabašno, kržljavo, boležljivo, zaostalo za drugom djecom. Trpi od astme, mnogo trpi kao prava mala mučenica. I sad eto, kad mora da seli iz mlina, jer je radi krize posao posve zapeo, pa nema više čime da plaća zakupnine, najteže mu je, kad pomisli, da će morati u lošiji, po svoj prilici i nezdraviji stan, u kojem će se njegovoj Bernardici možda zdravlje i pogoršati. Siroče malo, zar joj je baš suđeno, da samo trpi?

UNUTRAŠNJOST MLINA FRANJE SUBIRUA

Franjo Subiru se strese na tu pomisao, a i bio je već jako ozebao stojeći tako na zimi. I stisnuvši jače kaput oko sebe uputi se, da traži stan...

*

Približava se proljeće godine 1871.

Franjo Subiru leži u 64. godini života na smrtnoj postelji u mlinu, u kojem se nakon dvanaest teških, mukotrpnih godina opet bio god. 1867. vratio svom samostalnome mlinarskom zanatu. I sad se evo pred njegovom dušom reda spomen na čudne proživljene događaje posljednjih šesnaest godina...

... Usred najteže bijede njegove obitelji Bog stvara čudo: njegova četrnaestgodišnja Bernardica postaje pouzdanica Majke Božje. Nije isprva u to vjerovao, ali eto pred njegovim je očima raslo to čudo i dizalo se iz one vlažne tamnice, u kojoj je sa sedmero djece životario, k nebu. Eto svjedoči o tom i ova krasna bazilika, koja se diže nad Masabjelskom pećinom, posve-

SOBA, U KOJOJ SE RODILA BERNARDICA

ćenom sastancima između Kraljice neba i njegove prvorođenice Bernardice...

Zagledao se Franjo Subiru iz svoje postelje prema Masabjelskoj pećini, okrunjenoj veličanstvenom crkvom. Zagledao se i htio bi da pogledom svojim preleti one stotine kilometara, što ga dijele od njegove svete kćeri, kojom ga je nebo nadarilo, koju je nebo sebi izabralo i koja se sada kao sveta službenica Božje Ljubavi sigurno i za nj moli. Da, moli... moli... baš sada... ta njena sveta molitva eto kao bijela golubica leti pred njim iznad te masabjelske bazilike... leti prema nebu, da mu pokaže put i otvori nebeska vrata...

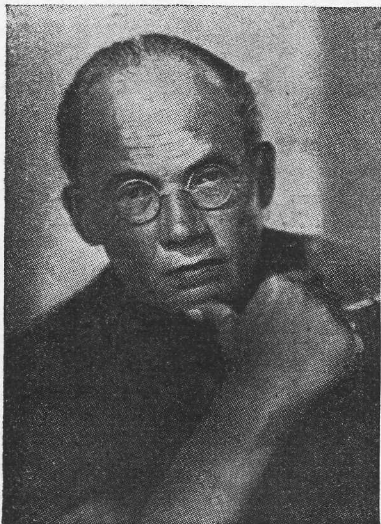
Franjo Subiru raširi ruke prema nebu, kao da će zaista poletjeti, a onda naglo klone, padne na postelju i samo još jedan dah bio je znak, da se oprostio od ovoga života...

Lurdski mlinar vinuo se u nebeske visine, da ondje sa svojom dobrom Lujzom dočeka svoju svetu kćerku, miljenicu Gospinu Bernardicu...

MLIN LACADÉ, U KOJEM JE FRANJO SUBIRU RADIO OD 1867.-1871

ATENTAT NA JEDNOG PISCA KNJIŽNICE DOBRIH ROMANA

IVAN SOLONJEVIĆ

O Uskrsu prošle godine izašla je u Zagrebu na hrvatskom jeziku knjiga Ivana Solonjevića »Rusija u konclogoru«. To je reportažni roman, dnevnik vlastitih doživljaja pod boljševičkim knutom. To su žive fotografije svih strahota boljševičkog života. To je najužasnija drama ljudskih bića, koja pod boljševičkim bičem pate više nego nijeme životinje. Tu vidiš, kako boljševički sistem čovjeka poživinčuje i kako čovjek čovjeku postaje zvijer bez srca, bez duše, krvolok u najstrašnijem smislu te riječi. Solonjević sve to prikazuje vjerno, potresno, onako, kako je on to sa svojim bratom i sinom proživio. Možda nijedan ruski emigrant nije napisao tako snažnog djela o pravom licu boljševizma, kao što je to uspio napisati Solonjević. Prva knjiga »Rusije u konclogoru« naišla je zato i u hrvatskom izdanju (izdala Knjižnica Dobrih Romana) na vrlo veliko zanimanje. Sada je u tisku druga knjiga tog djela pod naslovom »Bijeg iz komunističkog raja«, te će o Uskrsu izaći.

Ivan Solonjević, koji sada od g. 1934., otkako je pobjegao iz Rusije, kao novinar živi i radi u Sofiji izdajući novine »Golos Rosiji«, pogodio je boljševike u živac svojim pisanjem, koje je to uvjerljivije, što je sve to na vlastitoj koži proživljeno. Zato nije čudo, što su mu spremili strahovitu osvetu. Upravo zvjersku osvetu. Dne 3. veljače stigao mu je u uredništvo paket, u kojem je bio pakleni stroj. U času, kad je pakleni stroj eksplodirao, sam Solonjević nije bio u uredništvu, nego njegova žena i njegov sin. Oboje je poginulo.

HRVATSKO IZDANJE SOLONJEVIĆEVE SNAŽNE PROTUBOLJŠEVIČKE KNJIGE

Vijest o toj tragediji čovjeka, koji se usudio govoriti istinu o boljševizmu, mora da potrese do u dno duše svakoga kulturnog čovjeka. Istina se ne da ušutkati. Žena i majka morala je život svoj dati za plemenito djelo svoga muža. Užasna je to žrtva. Ali to jače mora sad odjeknuti ono, što Solonjević o boljševizmu piše. I među hrvatskim čitaocima!

KRVAVI BOLJŠEVIČKI BIJES

POSLIJE IZVRŠENOG ATENTATA U STANU IVANA SOLONJEVIĆA U BUGARSKOM GLAVNOM GRADU SOFIJI

NOV TIP ZAGREPČANA*

Napisao Josip Zidarić

Usporedimo li Zagreb, koji je središte svega hrvatskog naroda danas više nego ikada prije, s glavnim gradovima drugih naroda u Evropi, vidjet ćemo zanimljivu razliku između Zagreba i drugih glavnih gradova. Zagreb nema, da tako kažemo, svoga starosjedilačkoga stanovništva, t. j. ljudi, kojima bi preci već u davno doba stanovali u Zagrebu. Dakako ne možemo reći, da su stare zagrebačke obitelji sasvim izumrle ili se raselile. Ipak gledajući natpise nad dućanima, nad obrtničkim radionicama, nad gostionicama i t. d. vidimo, kako već sama prezimena pokazuju, da su to sve noviji doseljenici ili bar djeca novijih doseljenika.

Među siromašnijim svijetom ima zacijelo najviše ljudi iz kraja, koji je blizu Zagreba. Hrvatsko je Zagorje pregusto naseljeno baš kao i Međimurje. Zato siromašni Zagorci i Međimurci traže u Zagrebu posla. Među gostioničarima i trgovcima vina naći ćemo ljude gotovo iz svih krajeva, gdje žive Hrvati: Među imućnim se trgovcima ističu Židovi. S Hrvatima su u Zagrebu pomiješani nešto i Slovenci i Srbi, a među ljudima od drugih evropskih naroda zacijelo je najviše doseljenika njemačkoga podrijetla.

Veoma bi zanimljivo bilo proučiti, da li se iz sve te mješavine različitih doseljenika Hrvata i drugih stvara kakav sasvim nov tip ljudi, koji pokazuju zasebnu ćud i neke zasebne navike, zasebne poglede na život i svijet.

Onaj, tko neprestance živi u Zagrebu, taj toga ne će opaziti tako lako kao čovjek, koji dođe iznenada u Zagreb ili kao čovjek, koji iznenada dospije iz Zagreba u koji drugi kraj pa može isporediti ljude među sobom.

Isporedimo li ćud Zagrepčana s ćudi hrvatskoga puka iz bliže i dalje zagrebačke okoline, opazit ćemo zacijelo, da se među Zagrepčanima ističe jače sangvinička ćud. Osobito se među ženskim svijetom iz imućnijega srednjeg staleža vidi veoma često taj sangvinički tip, površno veseo i vedar. To se jače opaža među mlađim ženskim svijetom, među djevojkama. Sangvinička se ćud pokazuje kao neka trajna veselost, neko neozbiljno shvaćanje ozbiljnih stvari, a s druge strane takav će sangvinički mlađi ženski svijet započinjati smiješno duge ozbiljne razgovore o najneznatnijim tricama. Naći će tako rekavši na stolu komadić konca te će govoriti i govoriti o tome. Kod djevojčica takve ćudi često se vidi velika afektacija čak u govoru. To se lako opazi na provincijskim gimnazijama, ako dođe žensko dijete s koje zagrebačke škole onamo. Opazi se odmah razlika između domaće djece i pridošlih učenica. No malo pomalo se i to izglađuje. Kod odrasle se mladeži opet osjeća dosta jaka umišljenost, nauče se kao star-mali govoriti o stvarima, o kojima tek stariji ljudi mogu lako stvarati sebi zreliji sud. Prije nekoga smo vremena mogli čitati u zagrebačkim novinama doista smiješnu bilješku o zagrebačkim mladićima, koji su se složili u »društvo lordova«. Jedan je drugoga zvao na sastancima »Vaše lordstvo«, gradili su se veoma hladnokrvni, pušili su cigare i uopće su sami pred sobom glumili veliku gospodu.

Sangvinik po svojoj naravi teži za tim, da se svidi drugima, želi, da ga drugi gledaju, da mu se dive i da o njemu govore. Zato se on divi svim modnim novostima, zaželi odmah kakvu novu pomodnu sitnicu, ali je se brzo i zasiti. Dođe u modu skijanje i hajde, trči u dućan po skijašku opremu. Drugi puta opet svi govore samo o nogometu, onda o tenisu, poslije opet svi zviždaju novi šlager ili sve brblja o kojem kazališnom komadu.

Imao sam prilike vidjeti slučaj u primorskom mjestu, gdje je na kupalište dolazila i nekakva kolonija školske mladeži iz Zagreba i drugih mjesta. Odrasla muška i ženska mladež, gdje se bar za neke znalo, da su to zagrebačka djeca, započeli su u vodi igru loptom, a igra je zacijelo tako dodijala gostima, da se netko potužio na mlađariju, te je ta igra morala prestati. To uopće nije mogla biti prava igra, već se igra izvrgla u besmisleno vikanje, otimanje za loptu. Gotovo se činilo, da svi afektirano glume, kao da ih veoma zanima igra.

Ne treba misliti, da sve, što je rečeno, vrijedi općenito za sve Zagrepčane. Ali se može reći, da taj novi sangvinički tip ljudi upada u oči onako, kao što čovjeku upada u oči makov cvijet u žitu.

Tako doista možemo reći, da se među Zagrepčanima stvara bar donekle nov tip ljudi, premda je po svojoj ćudi većina ljudi u Zagrebu zacijelo još uvijek iste, kao što su kajkavci iz okoline, kojima se ćud može odrediti kao neka mješavina sangviničke, melankoličke i flegmatičke ćudi. Gradski život sa svojom bukom i neprestanim promjenama kanda jako prija sangviničkoj ćudi. To se može vidjeti i u nekim drugim velikim evropskim gradovima, ali to ima svoj zasebni oblik u našem Zagrebu.

* Ako se mnogi i ne će složiti s mislima ovog članka, donosimo ga ipak kao zanimljiv pogled iz pokrajine na jedan dio Zagrepčana. — Op. ur.

DOSJETLJIVOST

Chateauneuf, nekadašnji čuvar pečata francuskoga kralja Ljudevita XIII. imao je devet godina, kad je polagao ispit za početne škole. Poslije raznih pitanja, na koja je dječak brzo i točno odgovorio, upita ga jedan član ispitnog povjerenstva:

»Dat ću ti lijepu naranču, ako mi kažeš, gdje je Bog?«

»A ja ću,« odvrati bistri dječak, »vama dati dvije naranče, ako mi kažete, gdje Boga nema!«

Izvorni roman „Obitelji“

SITNA SREĆA

VESELA PRIČA O MALOME ČOVJEKU OVELIKOGA GRADA — NAPISAO DR VELIMIR DEŽELIĆ, SIN

(Nastavak)

Čudno!

Poslije svega strahovanja... kad su pred Anicu na mramornu ploču šaltera pale tri otrcane papirnate hiljadarke i tek jedan papir od pet stotina i jedan od sto dinara, njoj se to čini p r e m a l o za sav onaj trud, što su ga u tu štednju ulagali. I nekako joj se gadi golom rukom primiti prljave novčanice.

»Evo, to su vaše tri tisuće šesto dinara!« upozorava je blagajnik.

»Ne bih li mogla dobiti kovani novac?« usmjeljuje se Anica tražiti, videći kroz rešetke na blagajničkom stolu čitavu hrpu novo kovanih dvadesetdinarski.

Blagajnik gleda mladu ženicu, sprema papir, te dobrohotno odzvecka na mramornu ploču sto i osamdeset novih dvadesetdinarki i čak se smješka:

»To je sada v i š e! Jeste li zadovoljni?«

Anica je zadovoljna.

Malo joj je nespretno nositi taj novac u običnoj ženskoj torbici... Zato će kod kuće sašiti posebnu vrećicu od buhača s crvenim učkurom!

Došavši doma, prvo na kuhinjskoj vagi važe: koliko su teške pare, što će ih još dati seljaku za ono zemlje na Dugom Izbrešku.

»Sto i osamdeset dvadesetdinarki važe preko dva i po kilograma!«

Onda se Anica počinje igrati šivanjem vrećice za novac. I još crvenim pamukom veze na nju brojku: 3600.

I usto sve misli i premišlja:

Kako je neizrecivo lijepo, kad se sav naš trud, kad se sve one želje i željice, kojih smo se odricali, kad se sve to najedared pretvori u nešto tako lijepo i drago, o čemu čovjek i ne sanja!

Radili smo, štedili smo, jer je rečeno: — U radiše svega biše, u štediše još i više! — Ulagali smo: neka se nađe, ako se n e š t o desi; ako bude zgode da se n e š t o nabavi... Sada je to n e z n a n o n i š t a postalo vidljivo, opipljivo, stvarno. To je zemlja na Dugom Izbrešku!

I odsad će njih dvoje kod svakoga svoga posla moći misliti: — Sada za našu kućicu zarađujemo vreću cementa ili kola cigle... Sada već priređujemo rožnike za krov... Sada radimo, da krov bude pokriven crijepom... Sada se odričemo, da nam prozori budu dvostruki... Sve, ako Bog da!

Dvorištem je zaječao reski glas:

»Susjede! Koliko je sati?«

To viče Kuštrebica iz drugoga kata, da joj bilo koja sustanarka odgovori.

I odmah se javlja radišna Pavlinka iz prizemlja:

»Jedanaest će skoro!«

»Uhuhu!« čuje se Kuštrebičino negodovanje.

I Anica se iznenađuje, što je već toliko. Zaigrala se. Zakasnit će s ručkom, ako ne izmijeni, što je složila na trgu... Najbrže će zgotoviti juhu od paradajza i palačinke... Jedno će jaje uzeti, a drugo prištedjeti.

Ali kad se čovjeku žuri, lome se žigice, triješće je vlažno, i dim umjesto kroz dimnjak udara u nos i oči.

Žena počinje sebe prekoravati:

Ipak je trebala trknuti u tiskaru i javiti mužu o novcu!... I htjela je odmah iz banke, pa se smela. Neprilično joj je bilo s košarom i torbicom, koja se nije dala zatvoriti, te se vidjelo, da je puna dvadesetdinarki... Ne bi bilo zgodno pred Milkovim drugovima...

A da sada skokne do muža?

Kasno je! I kako će ostaviti stan, kad je tu novac? Čitavu vreću ne može sakriti iza slike.

DJEVOJKE IZRAĐUJU DJEČJE IGRAČKE OD KUTIJA, U KOJIMA SE KUPUJU CIGARETE, I IZ NOVINSKOG PAPIRA
Slika iz jednog njemačkog djevojačkog zavoda

Ženu je žicnulo u srcu:

Zaveo ju je novac! Veselila mu se i šila mu i kitila vrećicu, kao curica lutki haljinicu... umjesto da prvo zahvali svetom Antunu, što uložak nije bio zaleđen... Moliti mu se i zavjetovati znala je, a zahvaliti... zaboravila!

Sad će odmah izmoliti prve Očenaše devetnice, makar Milko čekao na ručak!

Milko je došao kući rano. Morao se jako žuriti. Zadihan je. Brzo zatvara za sobom vrata i više pogledom nego riječima pita:

»Kako je, i što?«

»Sve u redu!« namiguje Anica i dodaje Milku vrećicu sa sto osamdeset dvadesetdinarki.

Milko važe vrećicu na dlanu, zvecka novcem u vreći, razvezuje i gleda nove, svijetle dvadesetdinarke.

»Pa ima toga dosta!« veli zadovoljno.

Anica se smijulji svome malom lukavstvu, što je papir izmijenila u kovani novac. Jer s pet papirnatih novčanica ne bi joj muž zveckao, niti bi ih vagao na ruci. I žena draška muža:

»Sad znam, da si se i ti bojao: nije li zaleđeno. Tek si krio preda mnom!
Milko šuti.
»I pričao si mi poučnu priču o mravu.«
»No da! O mravu! Ali nisam valjda rekao, kako je mravu baš milo tegliti iznova!«
»To nisi!« priznaje Anica.
Milko zaviruje u šerpenjicu na štednjaku:
»Hoće li skoro ručak?«
Anica dobro vidi, kako joj je muž malo iznenađen, što je na štednjaku samo šerpenjica paradajzove juhe, pa poučava:
»Mislila sam, da ćemo od zadovoljstva manje jesti!«
»Da možemo graditi, moramo raditi, a da možemo raditi, valja se hraniti. Mašinu treba ložiti, da funkcionira... Pitaj kuma Đuku, ili kojegagod mašinistu: ne bi li glupava štednja bila, da se u mašinu meće premalo ugljena ili ulja.«
»Onda ću u palačinke stući još jedno jaje!«
»Palačinke imamo! Fino!... Daj tavicu, ja ću sam peći.«
»Onda ćeš ih i redom izjesti!« smije se Anica.
»Pa ovakve svježe i jesu najbolje!«
»A zadnji si put rekao, da su najbolje prepečene i zalivene vrhnjem.«
»No da, bile bi, ali na to treba dulje čekati.«
»Ipak ćeš najprije pojesti nešto jušnato!«
»Zašto?«
»Pa to valja tako!« tvrdi žena.
»Gdje to piše?«
»U svakoj kuharici i na svakom jelovniku! Prvo su juhe, a na posljednjem mjestu slatko.«
»Prekreni jelovnik naglavce: (kako mi slagari slažemo), pa će slatko biti odozgo, a juha na kraju!«
»S tobom nikada na kraj!«
Komadičak masti već klizi po zagrijanoj tavi. Anica ulijeva tijesto. Milko prihvata držak tave, da peče.
Žena gura u štednjak dva drvca.
»Bi li ti?« pita Milko. »Bi li ti tako mirno kurila trešnju ili marelicu s Dugog Izbreška?«

»Ni za što!« iznenađuje se Anica.
»A da nam netko posiječe i spili voćke i u srijedu ih doveze na sajam? Bi li ti po čemu prepoznala, da je to naše drvo? Po kakvoj kvrgi, izraslini, grbavoj ili kljastoj grani?«
»Ne govori tako ružno o našim voćkama. Nisu one grbave i kljaste!«
»Pardon, ako sam ih uvrijedio!«
Milko prebacuje palačinku na tavi.
»Daj!« počinje Anica novim, ozbiljnim glasom: »Daj da jedamput razgovaramo nešto pametno o Izbrešku... Trebamo se dogovoriti: kada ćemo odnijeti novac i isplatiti seljaku? I tko će nam svjedočiti?«
»Kum Đuka prvi!«
»To se zna! A drugi?«
»Da zovnemo kacelistu Vanića?« veli Milko, plazi jezik i duva. Metnuo je u usta prevruću palačinku.
Anica ulijeva šutke novo tijesto u tavu.
»Ne ćeš Vanića?« pita Milko.
»Mislim... da možda ne razglasimo prerano po kući...«
»Nismo načinili ništa naopako ili sramotno, da krijemo!«
»Ipak, moglo bi ljudima biti krivo što mi imamo, a oni nemaju... Kuštrebica bi...« Anica ne će izreći do kraja.
»Kuštrebica?!« prihvaća Milko prebacujući palačinku: »Kuštrebičin muž zarađuje dvostruko! Oni bi mogli odavna nešto imati, da je ona drugačija žena!«
»Zašto samo nju kriviš,« zauzima se žena za ženu: »kad znaš kako njega čitavih noći nema doma?«
»I ja bih bježao od kuće, da si ti Kuštrebica.«
»Ne rugaj se siroti!«
»Ne rugam se, nego prigovaram: jer ona nije sirota nego nevrijedna nesreća!«
Novo ispečenu palačinku meće Milko na tanjur, a ne u usta, te nastavlja:
»Kako će Kuštreba ostati doma, kad nema doma?... Ili zar je onaj njihov brlog čovječji stan?... Možeš svagda zaviriti, jer su lijeni za-

tvarati vrata iza sebe... Stol klimav, ohrdan, nepokriven. Stolci prodrti, izkrivljeni, šepavi. Ormar i sve ladice uvijek razjapljeni... A tek kreveti? Fuj! Posteljina je u njima crna kao krpe, kojima u tiskari brišemo valjke.«

Anica se boji, da Milko griješi ogovarajući, a ona slušajući. Ali muž se zaletio, pa se ne zaustavlja.

»Kuštrebica čuva u posteljama valjda i prljavo rublje...«

»Ne govori više Milko!« moli Anica.

»Eto, gade ti se same riječi, a zamjeraš Kuštrebi, što bježi iz toga gada.«

»Evo ga na!« želi Anica da ustavi muževu bujicu riječi: »Sada se srdiš, a rekao si, da se ne znaš ljutiti!«

»To je pravedan gnjev!« opravdava se Milko i sam nalijeva tijesto za daljnju palačinku. Tumači:

»Poslije takve srdžbe, ja sam (Bože, oprosti!) nekako zadovoljniji, sa svim onim što imam.«

Anica ne razumije, ali ne pita.

Milko nastavlja:

»Kad bi meni sada pala palačinka na pod, ako je nespretno prevrnem... ja bih je pojeo s poda. Tako je kod nas pod čist. I sve je čisto, oribano, oprano, uređeno.«

Mladoj ženi sja lice.

Muž je gleda:

»A ti?... A ti?... Tebe bih mogao umotati u palačinku mjesto pekmeza i progutati!«

LIKOVO

Kum Đuka je sam sebe prozvao Kolumbom, koji je otkrio Dugi Izbrežak. Čini mu se, veli, da je danas po drugi put debeli kum u svatovima Milka i Anice. I spopalo ga, te govori u »srokovima«:

»Platili ste, i pred svjedocima potpisali ugovor, pa da još tko ne stavi kakav prigovor..., treba t a j č i n čašicom vinca zapečatiti, a ne se žedan u grad doma vratiti!«

Drugi je svjedok ipak sustanar Vanić. On je kamelista Urudžbenog zapisnika Pomoćnog ureda Gradskog poglavarstva, dnevno su mu u ruci spisi, pa je zgodno da takav vještak bude kod potpisivanja kupoprodajnog ugovora. I inače je kancelista Vanić zgodan čovjek. Šutljiv je, i tek mu se oči krijese, ako uspije da izađe nekud iz kuće.

Milko i Anica pitaju seoskoga krčmara (radi pristojnosti), ima li uz vino štogod »prigristi«. On, dakako, nema.

Anica odmah vadi iz naprtnjače čitavu doma kuhanu šunku, hrena u kompotskoj boci (dobro svezanoj, da hren ne hlapi) i svježi domaći kruh. A iz košare vadi orehnjaču.

»Kao na Uskrs!« hvali oduševljeno debeljušna žena kuma Đuke i naslađuje se gledajući.

Anica se opravdava, što nije stigla ispeći i sitnih kolačića.

»Sitni su kolači danguba!« odbija kuma.

»Oh, a ja moram uvijek imati sitnih kolačića!« veli gospođa Vanić s nafitiljenim ustima. »Moj suprug silno voli kolačiće. Zar ne? No reci!«

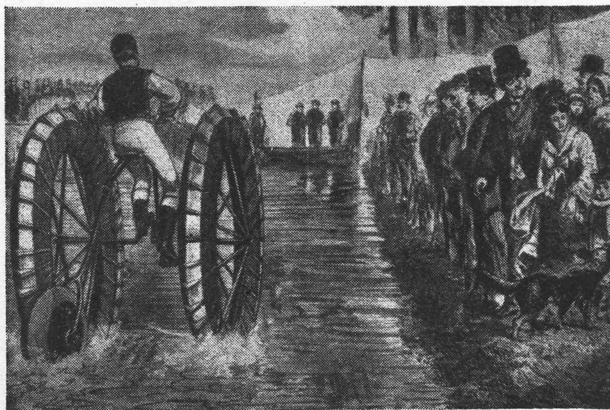
Vanić pokazuje prstom na sebe i kao da začuđen pita: »Ja?« Ali se odmah snalazi i odobrava kimajući glavom: »Da, da!«

Još se Anica ispričava, što nije mislila da od kuće ponese stolnjak. (Jer je krčmarev prekratak, pa ne pokriva dugačkih sivih dasaka neuko sabijenog stola na dvorištu).

»Ništa, ništa!« fitilji se Vanićka: »Na periferiji se živi pomalo ciganski. Morat ćete se, draga mlada gospođo, koječega odreći, ako odete stanovati van grada.«

»Ako Bog da!« — upada dobroćudna kuma, koja nije posvema čula što je rečeno. I prihvata debeli i sočni komad šunke na kruhu, što ga je Anica pružala prvoj gospođi Vanićki.

Anica svima dijeli komadine šunke debele dva prsta i velike kao dva dlana. A hljeb je bijeli pšeničnjak, mirisan, mek, jutros kod kuće ispečen.

TRICIKL ZA VOŽNJU PO SUHOM I PO VODI
Izum Belgijanca Coemana iz godine 1883., koji je u ono vrijeme pobudio veliku senzaciju, ali nije posve uspio te se nije održao

Dobrano dugo ne govori nitko ništa. Čuje se samo slasno jedenje, srkutanje i neartikulirano odobravanje, koje kazuje:

»Izvrsna šunkica! Ni premasna ni presuha. Sočna! Majstorski skuhana! Sama klizi niz grlo.«

Čuje se i namjerno hukanje, i tobožnje zgražanje kako je hren ljut.

»A to baš valja! Neka je ljut, zato je hren!«

Kum Đuka otire mekotom kruha masna usta, ustaje i nazdravlja.

»Red je dići čašu (tu pod ovom kruškom) kliknuti: Nek živi Milko sa Anuškom!«

Svi se kucaju. Nazdravičar ispravlja:

»Errata corrige!« (Izgovoreno sa »c«) ovo nije kruška, ipak neka žive Milko i Anuška!«

»Živjeli!«

Svi piju. Kum Đuka pijući motri krošnju drveta i nadopunja svoje riječi:

»Ovo nije kruška nego oškoruš, da su tu svirači, svirali bi tuš!«

»I trebali bi zasvirati tuš!« odobrava sa shvaćanjem Đukina žena: »Imali bi kome svirati! I kome i rad šta! Ganutljivo je kada tako mladi ljudi zbrinjuju sebi krov nad glavom.«

(Nastavit će se.)

ZAGREBAČKA DOM

K NJENOJ DESETOJ G

UČENICE U DOMAĆINSKE ŠKOLE KOD RADA U VRTU

SVADBENI STOL NA KULINARSKOJ IZLOŽBI PRIGO
Naokolo su stolovi s jestvinama, koje su zgotovljen
domaćice. Frvu nagradu je dobila zagrepčanka

VERANDA U DOMAĆINSKOJ ŠKOLI

ZGRADA, U KOJOJ JE SMJEŠTENA Z

Slika lijevo: UČENICE DOMAĆINS

Slika desno: KUĆNA KAPEL

MAĆINSKA ŠKOLA
ODIŠNJICI 1928.—1938.

GODOM DOMAĆINSKOG TJEDNA OD 30. I.-5. II. O. G.
ene za jelo. Jestvine su za natječaj priredile razne
ka gđa Kristina Hild zgotovivši nadjevena jaja

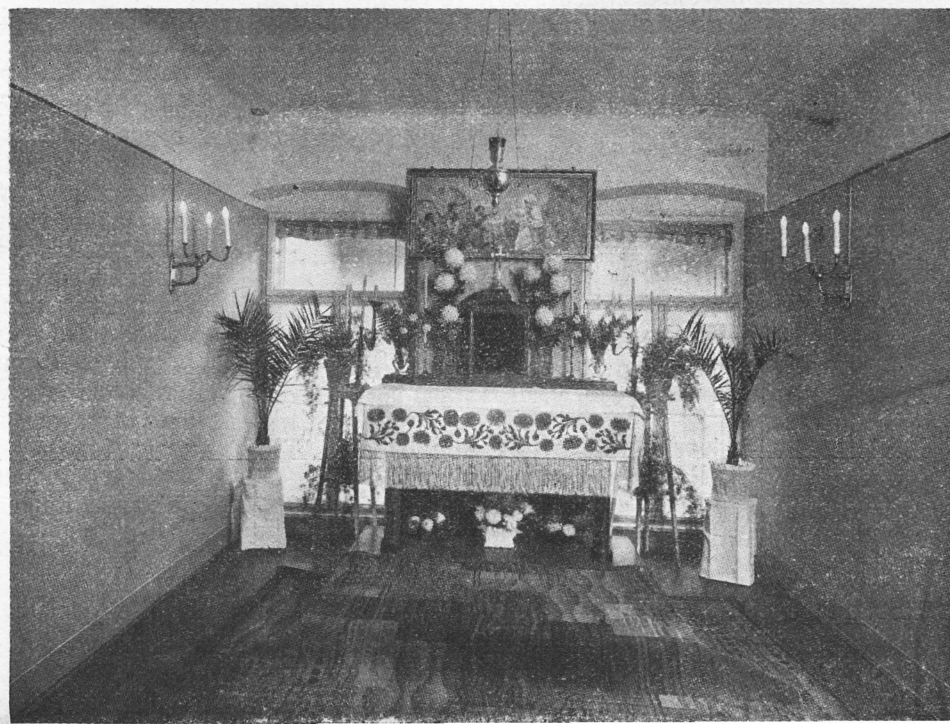
ZAGREBAČKA DOMAĆINSKA ŠKOLA
SKE ŠKOLE KOD RADA U KUHINJI
LICA DOMAĆINSKE ŠKOLE

UČENICE INTERNATA DOMAĆINSKE ŠKOLE KOD UČENJA

SPAVAONICE U INTERNATU DOMAĆINSKE ŠKOLE

Prevedeni roman „Obitelji“

RUŽE ZELENOG OTOKA

ROMAN IZ IRSKE PROŠLOSTI — NAPISAO SAMUEL LOVER (Nastavak)

Tada je u sudskoj dvorani nastao nemir. Sudac je naredio slugi, da napravi mir, što je taj i pokušao, ali mu nije pošlo za rukom.

Sudac je po drugi put odlučnije zatražio mir, kad je neko donesao list i izručio ga sucu. I tada sudac nije više vodio brigu o nemiru, nego je zašutio i vrlo pozorno pročitao list. I što se dogodilo? Sudac nije više tražio od porotnika, da osude optuženika, nego je predsjedniku porotnika poslao komadić papira. Kad je taj pročitao, što je sudac u žurbi napisao, stao se šapatom savjetovati s porotnicima. I kad su se glave, koje su kod vijećanja bile zajedno, opet rastale, nagovorio ih sudac ovako:

»Gospodo porotnici! Nastojao sam, da vam razjasnim sumnjive točke ovog slučaja. Mislim, da daljni postupak nije potreban, jer imamo veliko pouzdanje u vaš smisao za pravednost, tako da ostalo potpunoma prepuštan vama. Ako ste našli nešto, što govori u korist optuženika, vi ćete ga osloboditi, a ako imate kakve pomisli, toga mi ne treba naglasiti, bacit ćete ih na vagu milosrđa. Naši kazneni zakoni, dio našeg slavnog ustava, kojemu se dive i radi kojega nam zavide susjedne države, gospodo porotnici, određuju, da moramo nejasne točke tumačiti u korist optuženika. I radi toga ako mislite, da je tako dobro, vi ćete dakako optuženika proglasiti nedužnim.«

»Zacijelo, presvijetli,« odgovorio je uljudno predsjednik porotnika, »mi smo potpuno vašeg mišljenja i kažemo: Nekriv.«

A zašto se sve to preokrenulo? Za to, jer je bogat, ugledan čovjek u kotaru, gdje se zbio zločin, čovjek, kod kojega je optuženik služio, poslao svoje poklone sucu i porotnicima te izjavio, da je optuženik osobito pouzdan u službi i da bi im bio neizmjerno zahvalan, kad bi ga oslobodili. Optuženik je inače doista bio surov i drzovit, đavolski značaj, koji je bezobzirno služio svoga gospodara u njegovim lovačkim zabavama u gorama i ribarskim izletima. Čovječji život, koji je taj čovjek uništio, nije ništa značio na vagi tog suca, kad se radilo o njegovoj zabavi.

*

Mladi putnik nije svega toga znao. Iz sanjarenja ga je probudio rog, koji je zatrubio i putnicima najavio, da je kočija prispjela u zamazan malen grad, gdje mogu prenoćiti. Kočija se zaustavila pred nečime, što su zvali hotelom. Premda je još snažno kišilo, stajalo je pred vratima mnoštvo prosjaka. Bilo ih je toliko, da su se putnici jedva provukli u kuću. I dok su se skoro borili za ulaz, udarale su im sa svih strana na uši molitve, kuhanje, zapomaganje u visokim i niskim tonovima, koji su se miješali u strašnoj disonanciji. Bili su ondje slijepi i hromi, siromasi polomljenih udova, udovice, sirote itd. i čulo se ispremiješano:

»Smilujte se slijepcu . . .«

»Sutrašnjeg dana ne ću više doživjeti, ako mi ne olakšate . . .«

»Nastojnik će mi nešto dati, dostojanstveni, ako mu samo riječ rečete . . .«

»Šuti, vraže, i ne draži gospodina, zacijelo ima . . .«

»Troje djece bez oca . . .«

»Slomio je obje noge . . .«

»Ovaj je slijep kao kamen . . .«

»Zadesila ga teška nesreća! Kuća se srušila na njega i leži pod ruševinama već tri sedmice bez zalogaja, a . . .«

»Troje djece bez zalogaja i zapuštena udovica . . .«

»Leži na leđima i nema na sebi ništa nego . . .«

»Boginje, dostojanstveni!«

»Za Božju volju, pustite me da prođem,« kliknuo je mladi putnik, koji se strahovito bojao boginja. I kad se naposljetku teško progurao kroz mnoštvo, stupio je u prvu sobu, na koju je naišao, i brzo za sobom zatvorio vrata.

Kad je malko utišao svoj strah pred bolešću, pozvao je konobara i zapitao ga za Rorya. Kad je doznao, da je u kući, poručio mu, da dođe k njemu. Kad je Rory došao, zamolio ga, neka sjedne, i upitao, hoće li što piti.

Rory je otklonio. Ali kad je putnik rekao, da će iza tog mokrog putovanja i sam piti i da će zajedno sjedjeti kod čaše, Rory je konačno ipak skromno i zahvalno prihvatio ponudu. Svojemu je mladom saputniku priznao, da mu je osobita čast boraviti u njegovu društvu. U razgovoru je saputnik upoznao, da je Rory, iako priprost, veoma razuman, i da su mu se događaji, što ih je opisao, činili čudnim i nerazumljivim zato, jer je prvi put bio u velikom gradu, a ne možda zato, jer bi bio glup. Svidjelo mu se i njegovo ime, i Rory nije mogao, a da ne pokaže, kako se ponosio time, što ima tako odlično ime. Premda se rado smijao svojem visokom rodu, ipak je jasno pokazao, da u nj čvrsto vjeruje.

»Nadam se, gospodine, da ste čuli o Roryu O'Moru iz starih vremena «

»Da, vi mislite nekadanjeg irskoga kralja, zar ne?«

»Tako govore, da su on i njegovi preɖi bili kraljevi u davno minulo doba, dok ih nije zadesila nesreća. Tome su krivi Englezi, jer su bunili narod. I dok su se kralj i narod prepirali, došli su Englezi i istisnuli ih onako, kako kaže poslovica: Gdje se dvojica prepiru, treći se veseli. Kad su prognali kralja, stali su sve više propadati i naposljetku nijesu imali ni pedlja zemlje, ni krova nad glavom; i tako smo, gospodine, posvema osiromašili.«

»Vi se dakle smatrate potomkom O'Mora?« upita putnik.

»Da, gospodine. Kažu, da smo stari O'Mori, a tome se naravski smijem.«

»Ne bi li se ljutili, kad bi se tko drugi smijao?«

»Ne znam, možda,« iskreno je odgovorio Rory. »Zašto se smijete tome?«

»Zato, jer je na koncu konca ipak čudno, da čovjek govori o svojim velikim preɖima, kad je sada sam siromašan radnik. I ako sam doista potomak O'Mora, zacijelo ne mogu zaboraviti to, što sam sada.«

»Vi ste dakle predstavnik kuće,« putnik će.

»O, zbog kuće,« reče Rory, »vjere mi, velika je razlika meɖu nama. Pravi Rory O'More je živio na Dunaimaiseu; ono je bilo nešto kao kuća! A ja živim u malenoj potleušici.«

»Pa ipak možete da budete istinski potomak pravoga Rorya, kako ga zovete,« putnik će htijući otkriti osjećaje seljačkog mladića u toj stvari i istražiti, kako daleko dosiže ponos roda, kad je sve izgubljeno. I njemu, koji je bio odličnog roda, bilo je milo, kad je otkrio, da ni vjekovi ne mogu ugasiti vatre ponosnog plemena.

Čini se nevjerojatno, da bi siromašan seljak mogao sačuvati ponos visokog roda, kad se mora boriti za svagdašnji kruh. Pa ipak je tako. Rory radi tog svog ponosa nije bio nametljiv. Bio je smjeran u svom vladanju prema svima onima, kojih je društveni stepen bio viši ili bolji od njegova. Kad se otkrio kakvom bogatom plebejcu, nije nikad mislio, da je radi toga krv O'Morovih ponižena. Za izgubljenim imetkom svojih preɖa nikad nije žalio zbog sebe, nego zbog naroda.

Što je Irska izgubila svoga kralja, smatrao je nesrećom, ali mu ni za čas nije bilo teško, što je morao on, kraljev potomak, u što je vjerovao i što je možda i bio, jesti krumpir iz drvene posude.

Slava O'Morovih bila je sveta njemu baš kao i njegovim pradjedovima. I kad bi se ko dotaknuo nje, ranio bi najdublje osjećaje rodbinskog ponosa u njegovim grudima. Sam veliki Rory u svom gradu Dunamaiseu nije se tako tresao za čast svoje kuće kao njegov ponizni potomak u svojoj slamom prekritoj kućici.

Mladi je putnik uživao, što je mogao upoznavati takve osjećaje u svom suputniku, i spoznao, da u Roryu živi i domovinski i osobni ponos preɖa.

»Jug,« Rory će, »potući će cijelu Irsku, to se tiče plemenite krvi.«

»Oh, i na sjeveru imadu dobru krv,« branio je putnik sjevernjake.

»Možda je imadu nekoliko kapljica, ali ta nije prave vrsti i ne da se usporediti s našom.«

»Zaboravljate O'Neil-e,« opomenu ga suputnik.

»Ta je dobra, ne tajim,« priznade Rory. »Ali jedna sama lastavica još ne znači proljeća.«

»Mogu ih nabrojiti više od jedne,« mladi će gospodin. »To su Talbot, De Lacy, Fitzgerald.«

»Za Boga, nemojte! Pa to su sami dotepenci, a ne stari Irci! Ta ne možete ih usporediti s O'Morovima, O'Dempsey-ima, O'Donaughueima, O'Shaughnesseyima!«

»Prestanite, prestanite!« uskliknu suputnik, koji se bojao, da ih Rory ne nabraja sve do zore. »Zar ste zaboravili, da je glava Fitzegeralda vojvoda od Leinstera?«

»O'More je bio kralj od Leinstera, gospodine!«

»Posve pravo, Rory, pa ipak su Geraldini plemenito pleme.«

»Ko su ti, gospodine?«

»Fitzgeraldi.«

»Vi mislite vojvodu od Leinstera, zar ne?« upita Rory.

»Da.«

»To vam dakle dokazuje, kako ih malo štujemo mi dolje na jugu . . .«

Mladi putnik i Rory su se podulje tako razgovarali, a zatim su se rastali i otišli na počinak.

IV.

Narednog je jutra kočija opet otputovala. Rory i mladi stranac ponovo su sjedjeli zajedno.

Onoga putnika, koji je napao Rorya, nije bilo više, a tako ni onoga, koji je sjedio kraj njega. Njihova su sjedišta zauzela druga dvojica, jedan, kojemu se Rory otkrio, i drugi, za koga se činilo, da je onomu drug. Prvi je bio bez sumnje Škot, a što je bio drugi, nije se moglo reći, možda je bio iz Sjeverne Engleske.

Prvi je oslovio Rorya i rekao mu, da je iznenaɖen, što ga vidi.

»Baš tako sam malo mislio i ja, da ću vas susresti, gospodine Scrubbse,« Rory će.

»Bio sam ovdje poslovno,« odgovori Scrubbs.

»To je uvijek vaš izgovor, gospodine Scrubbse,« Rory će na to.

»Vama je uvijek do šale. Mislim, da vas je ta i dovela ovamo.«

»Nije, doista nije, kočija me dovezla sinoć.«

»Kako vidim, vi ste bili u Dublinu.«

»Da.«

»I kakvog ste ondje imali posla?«

»Radi zakupa kod kuće.«

»Zar vam nijesam rekao, da ću govoriti sa zastupnikom, kada dođe.«

»Vi ste to tako dugo obećavali, dok se sam nijesam uputio i smjesta stvar uredio.«

Scrubbsu se nije previše svidjelo to razjašnjenje. No budući da je zašutio, izvukao je Rory iz džepa novine i stao čitati. Scrubbs se neko vrijeme kriomice obazirao po novinama, dok nije naposljetku, kad ju je Rory tako okrenuo, da se vidjela naslovna stranica, otkrio njeno ime »The Press«. Tada nije više mogao šutjeti.

»Zar se ne stidite?« rekao je Roryu.

»Čega?« upita taj.

»Da čitate takve novine.«

»Vjere mi, stidio bih se, kad ih ne bih znao čitati,« odreže mu Rory.

»Ta pune su podbadanja, izdajstva i blasfemije.«

»Što je to blasfemija?« upita Rory.

»To znači,« javi se mladi gospodin, »da se nekoji ljudi uvijek bave podbadanjem i izdajstvom.«

Scrubbs je ljubopitno pogledao mladoga čovjeka, a kad je opazio, da je gospodin i bolje odjeven kao i on, nije rekao ništa, nego se ponovo okrenuo Roryu:

»Uvijek sam mislio, da ste jedan od najmiroljubivijih ljudi, O'More, pa mi je žao, što vas vidim čitati te loše novine.«

»Da, dosta je slabo, ako je istina, što ovdje kažu, da će naime banknote domalo izgubiti svoju vrijednost.«

»No, što je to nego podbadanje?« reče Scrubbs. »Rado bi potkopali vladu.«

»Zacijelo je vrlo loše, ako unište povjerenje u narodni kredit,« umiješa se Škot.

»Zar biste radije imali banknote nego zlatne gvineje?« upita Rory Škota.

»Toga nijesam rekao,« suho će Škot Roryu, »ali mislim, da su banknote dovoljno jamstvo.«

»I ovdje vele, da ne smijemo piti ni čaja ni kave ni rakije, da ne uživamo burmuta i ne pušimo duhana,« nabrajao je Rory.

»Što mislite o tom?« upita Scrubbs.

»Vjere mi, mislim, da će onaj, koji nema novaca, poslušati,« mudrovao je Rory.

»Pogledajte, kuda to vodi, kada budu uništeni dohoci i kad dođe do bune!«

»Vi mislite, da mora narod hoćeš-nećeš šmrkati ili duhan ili puščani prah?« mladi će putnik.

»Znam, da će imati dovoljno puščanog praha, ako dođe do toga. Imamo mnogo odanih ljudi, koji će ugušiti podjarivanje, imamo vojnika i dobrovoljaca.«

»U koje se ne možete pouzdati,« rekao je putnik.

»Zar sumnjate u njihovu odanost?« zapita Scrubbs, koji je postajao bijesan.

»Čini se, kao da vlada sumnja, jer je ove godine raspustila cijele pukove dobrovoljaca,« mladi će gospodin.

To je za Scrubbsa bila gorka istina i on toga nije mogao tajiti, pa se zato ponovo oborio na list »The Press«.

»Trebalo bi, da se tom lukavom listu dogodi kao i ,Northeru Staru' onoga dana, kad je milicija Donegal, neka je Bog poživi, provalila u tiskaru, zapalila sve listove i porazbijala strojeve.«

»Kakav je to bio plemenit ustavan čin za vojnike!« kliknuo je putnik. »Ne čudim se, jer je stvar tako sramotna, da visoki ljudi kao vojvoda od Leinstera i pukovnik Conolly otklanjaju svoje pukove.«

To je bila druga gorka riječ, na koju Scrubbs nije mogao odgovoriti. Zato je prepustio polje protivniku i stao radije razgovarati sa svojim škotskim prijateljem o drugim stvarima.

Vozili su se više od pola dana, kad se naposljetku pred njima otvorila krasna pokrajina. kojoj se divio osobito Škot.

»Kako je to divna zemlja!« uskliknuo je.

»Da,« povladio je Scrubbs, »lijepa zemlja, ali ne možeš je usporediti s Egleskom.«

Rory ga je srdito pogledao, ali rekao nije ništa.

I tako se vukao dan skoro u napetosti. Stala se spuštati noć, kad je njihovo putovanje odjednom prekinula nezgoda s kočijom, koja na sreću nije bila takva, da putnike baci u kakvu opasnost, premda su se nekoji skoro prevrnuli, kad se stresla kočija. Neka je dama, koja je bila u kočiji, stala vikati, i što su je više uvjeravali, da nema pogibli, više je vikala. Međutim su putnici poskakali dolje i vidjeli, da ne mogu s kočijom dalje, jer se slomio točak.

Kadgod se dogodi takva nezgoda, ogledava je svako sa svih mogućih strana, odozdo i oko nje, kao da ogledavanje nešto pomaže. I tako su se putnici okupili oko točka i svaki je dobacio svoju opasku.

»Škandal!« vikao je Scrubbs. »Upravo tako kao i sve u ovoj zemlji! Vlasnika bismo morali prijaviti, što prevozi s takvom kočijom.«

»Šutite, šutite!« govorio je kočijaš ljut, što su stali vrijeđati čast njegove kočije. »Jeste li čuli? Nešto takvo! Kao da se nigdje nikad nije dogodila nesreća s kočijom!«

»Kad ljudi plate, imaju također pravo, da prigovaraju!« Scrubbs će.

»Predlažem, da uzmemo druge kočije na račun vlasnika te kočije,« Škot će.

»To je zaista dobra misao, kad bismo ih samo mogli dobiti,« odvrati Rory.

»Što da dakle učinimo?« jadikovala je dama.

»Ako blagoizvolite biti mirni, milostiva, polagano ćemo doći do toga, što se dade uraditi.«

»Tä već je noć,« zabrinuto će dama.

»Pa i vrijeme je tome,« Rory će.

(Nastavit će se.)

Novela

NAJVEĆA ŽRTVA

Napisao Maurice Lemercier

Poslije službe Božje, vratio se svećenik Legrand u sakristiju. Sumorno svijetlo zimskog dana provirivalo je slabašno na okna jedinog prozora. U toj polutami izvio se lik žene, živa slika tuge i žalosti, pod grlom joj je u uzao svezan rubac, lice okupano suzama. Žena je klonula pred svećenikom na koljena, pa će kroz plač:

»Spremaju se, da ga ustrijele!«

»Da ga ustrijele? Koga? Tko?«

»Prusi, moga muža...« i grčevito jecanje uhvati jadnicu. Svećenik veoma ganut brzo odloži kalež na sto i pruživši obje ruke nesrećnoj ženi pomogne joj ustati.

»Ma kako, zar tvoga muža?«

»Da, za ulane, koje su jučer poubijali naši strijelci. Prusi su jutros ždrijebom izabrali tri naša, da ih strijeljaju: Vincenta, Laideura i moga muža. Spasite ga, gospodine župniče!«

»Pa ja tu ne mogu ništa,« odgovori svećenik s izrazom beznađa, a onda naslonivši glavu na dlanove stane misliti. Pomisao na nesreću, koja će stići njegove župljane, i vlastita nemoć, da tu nesreću otkloni, jako ga je zaboljela. Ne moći očuvati ih, stado svoje, oko kojega se svaki dan trudio spreman na najveću žrtvu! Hoće li je otpustiti ovako, tu uplakanu ženu, koja se utekla k njemu, da od njega traži svoga muža?«

»Moram ih spasiti pošto poto,« pomisli u sebi. I okrenuvši se k ženi reče joj: »Strpi se i nadaj se!«

Skine brže-bolje misno ruho i uputi se hrlim korakom u stan pukovnikov, gdje je bio smješten kapetan zapovjednik jedne čete ulana, koja je bila izaslana kao prednja straža. Od prirode blijedo lice svećenikovo blijedjelo je sve jače, što se većma skraćivao put. Strepio je s pomisli na taj strahoviti sastanak, ali uzrujanost uništavala je njegov strah.

Uvedoše ga u vijećnicu. Kapetan je sjedeći za stolom potpisivao spise.

Pogledao je svećeniku ravno u lice i da pretekne kakvu molbu, čega se bojao, upita otresito francuski:

»Što želite, gospodine?«

»Došao sam moliti milost za župljane ovoga sela, oni su nevini,« govorio je župnik zapinjući.

»Rat ima strahovite zahtjeve,« odgovori kapetan. »Vaši slobodni strijelci ubijaju svaki dan po nekoliko naših. Treba tomu učiniti kraj. A za vaše župljane to gore, što ih zaštićuju.«

Svećenik stane dokazivati, no svi njegovi razlozi rasplinuše se na neumoljivoj logici njemačkog časnika. Uvjerivši se konačno o potpunom neuspjehu, pokuša da spasi barem jednoga osuđenika.

»Pomilujte mi barem Leroya. Ima troje male djece.«

Na kapetanovu licu pojavi se trag sućuti, ali uprvši prstom na spise, koji su ležali na stolu, reče:

»Nalog se ne može opozvati. Iznevjerio bih se svojoj dužnosti kao vojnik. Vi me sigurno razumijete, gospodine. Vi ste svećenik. Trojica naših ulana su ubijena; nama trebaju tri žrtve.«

Župniku nije ostalo drugo, nego da ode. Ali on se ipak nije makao s mjesta. Nakon podulje šutnje kapetan podigne glavu od svojih spisa, s kojima je bio zabavljen, i makne dlanom nestrpljivo. Iznenada pristupi svećenik bliže i kao da se stidi, progovori tiho:

»Ja nemam žene ni djece. Hoćete li mene primiti?«

Časnik upre u svećenika oči, u kojima se čitala simpatija. Onda poslije kratke šutnje reče:

»Što vi tražite, vrlo je ozbiljna stvar. Još ste mladi. Promislite dobro!«

NIZOZEMSKA NASLJEDNICA PRIJESTOLJA I NJEN MUŽ, kojima se 31. siječnja rodilo prvo dijete-kćerkica

»Uslišite mi molbu,« reče svećenik.

Ne odgovorivši ni riječi kapetan počne pisati. Onda ustane i pružajući arak papira reče:

»Ovo je nalog, da se Leroy pusti na slobodu, a vi da se stavite na njegovo mjesto,« a onda doda ganut: »Vele časni gospodine, hoćete li mi iskazati veliku čast te mi dati svoju ruku?«

Svećenik pruži svoju i srdačno stisne njemačkom časniku.

Hitro, presretan s pomisli na svoju žrtvu, da je zaboravivši na svoje dostojanstvo stao gotovo trčati, stigne svećenik za čas do škole, gdje su bili zatvoreni osuđenici. Zapovjednik straže, ulanski oficir, vukao je za sobom svoju sablju pred ulazom uz velik zveket. Ne udostojivši se ni odvratiti na pozdrav svećenikov uzme grubo arak papira; ali pročitavši ga iščezne bez traga osorni izraz na njegovu licu. On se ispravi i dignuvši ruku k svojoj kapi reče s poštovanjem:

»Izvolite ući, gospodine!«

Na vratima školske sobe zamoli svećenik časnika, da zove Leroya, koji srvan od tuge spopane svećenika za ruke i stane naricati.

»Moja žena, moja uboga djeca!«

»Ohrabri se, prijatelju,« reče svećenik. Nemoj gubiti nade!«

Oprezno priopći svomu župljaninu, da je pomilovan radi familije. Bijednik stane gotovo izvan sebe poskakivati i smijati se. Htio je taj mah otrčati kući, no svećeniku pođe za rukom, da ga umiri, a onda obojica uporedo krenu doma. Kad su prispjeli na kućna vrata, reče svećenik:

»Ostani ovdje. Idem da obavijestim tvoju ženu.«

Ona se okružena djecom, kojih su glasovi taj čas umuknuli, neveselo bavila poslom u svom siromašnom kućanstvu. No nasmijano lice svećenika, koji se radosno primicao, naviještalo je dobar glas.

»Slobodan je!« klikne žena.

Ne govoreći osmijehne se svećenik.

»Evo ga!« i muž i žena padnu jedno drugom u naručaj u nijemoj radosti.

»Nijesmo vam ni zahvalili,« reče konačno muž.

»Vaša je sreća moja nagrada,« odvrati svećenik duboko ganut.

Stisnuvši ruke supruzima i poljubivši djecu pohiti natrag u školu. U jednom kutu školske sobe mrk, skrštenih ruku i pušeći stoičkim mirom svoju lulu sjedio je lugar Laideur, veteran iz talijanskog i krimskog rata. Blizu njega je Vincent, mladić od kakvih osamnaest godina, spustio glavu na dlanove i kao da spava.

Svećenik sjedne među osuđene. Njegove opomene i hrabrenje mamile su jecanje mlađega. Laideur je psovao. Svećenik uzme obojicu za ruke i znajući, da ga nitko ne čuje, govorio im je:

»Braćo, junački treba da ustrajemo. Vi, Laideur, morate nam primjerom prednjačiti kao stari vojnik.«

»Zar ćete i vi s nama?« upita lugar.

»Hoću, mjesto Leroya. On ima ženu i djecu.«

Staroga Laideura to ushiti:

»Vi ste doista junak! Dakako, držat ćemo se junački. Eh, da mi je bilo moguće još nekoliko tih našušurenih pjetlića sravniti sa zemljom! Ali moj reumatizam . . .«

S lakim smiješkom utiša svećenik razdraženost vrijednoga starine, a onda se obrati k Vincentu i zapita ga, bi li se htio ispovjediti. Mladić pristane.

»A vi, Laideur?« zapita drugoga.

»Oh, što se mene tiče, ja nijesam baš jako pobožan.«

»Učinite meni za ljubav!«

»A bi li vas to možda radovalo?«

»Bi veoma, prijatelju.«

»E, pa dobro,« reče lugar dignuvši laktove, kao da se kani riješiti teška bremena.

Vrativši se u župni stan — bilo mu je dopušteno ostati na slobodi, da uredi svoje stvari — svećenik zamoli zvonara, da sazove župljane u crkvu oko tri sata.

Po objedu uzme po navadi komadić kruha i šećera i ode u dvorište. Spazivši ga njegovo magare prestane pasti i uputi se k njemu. Svećenik ga obujmi rukom oko vrata i gladeći dlanom njegove baršunaste nozdrve ponavljao je: »Moj dobri osliću! Moj dobri osliću!«

Tako je znao biti nježan prama svim domaćim životinjama, drugovima svoje samoće, a one navikle na veliku njegovu prijaznost podavale su se rado njegovu milovanju. Oslić se oslobodio ruke gospodarove i onda njuškajući po uzduhu stane veselo revati.

»Izjelice jedna, ti bi ovo htio, je li?« reče svećenik vadeći iz džepa komad kruha.

Uto se začuje dvorištem lepršanje i udaranje krilima. Pjetlovi i kokoši doletjele su, da zoblju iz gospodareve ruke. Ni kunića nije zaboravio. Dok im je dijelio svakomu po nekoliko mrvica, prolazio je lagano rukom po dlaci njihovih zgurenih leđa. Magaretu, koje ga je slijedilo, pruži komadić šećera; životinja počne lakomo žvakati mičući zadovoljno ušima. Svoje okrugle i mirne oči upro je kao iz zahvalnosti u svoga gospodara. Svećeniku prođe nešto ledeno kroz sve tijelo i on se pognute glave i otraga složenih ruku uputi u vrt.

Usred lijeha i zelenih grmova bijelio se čist vrtni puteljak. Patuljasta stabla krušaka širila su svoje slamom pokrite grane duž zida. Svećenik priveže komadićem lika jednu grančicu, koja se bila odvezala, i nastavi zamišljen svoj put u sjaju jesenskog sunca. Konačno se zaustavi i otvori vratašca, koja su vodila u polje.

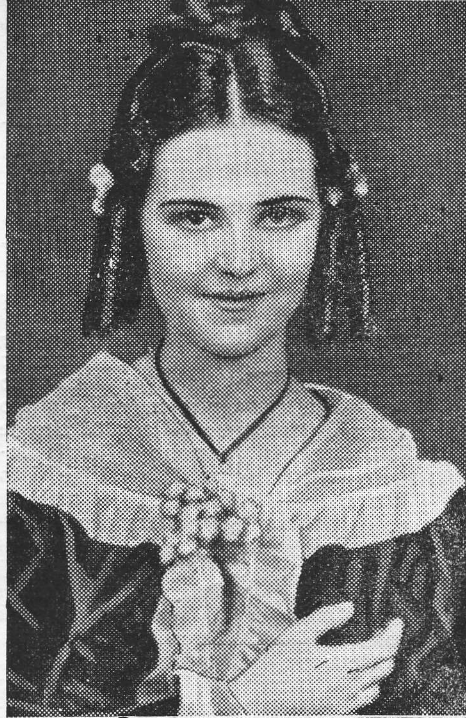
Tiho, kupajući se u svijetlu i vlazi otegla se ravnica daleko naokolo. Na mjestima vidjeli su se stogovi pšenice, zaobljeni poput golubinjaka, ili plastovi slame kao sitne potleušice. Nalijevo sljubio se brezik sa šumom crnogorice, koja se doticala obzora. Dugo je piljio svećenik očima u taj poznati kraj, kao da ga želi urezati u dušu. Onda zatvori vratašca. Pogled preletjevši vrtni zid zapne na crkvenom tornju. Manje kazalo stajalo je između brojeva jedan i dva, veće je bilo prevalilo polovicu satne ploče.

»Za tri ure bit ću mrtav,« pomisli i instinktivno prekriži ruke na prsima, kao da će ih zakriliti od puščanog zrna. Još tri ure i on ne će biti nego mrtvo truplo bez života, zakovano u lijes. U bolešljivoj mašti kao da čuje muklu tutnjavu zemlje, koja se ruši s lopate na lijes.

Umrijeti ovako u punu zdravlju, u naponu života, je li to moguće? Koliko priprostih užitaka u njegovu jednostavnom životu bez želje i sla-

ALBANSKI KRALJ ZOGU I NJEGOVA ZARUČNICA

Početkom veljače zaručio se albanski kralj s madžarskom groficom Geraldinom Appony, koja će prijeći na muslimansku vjeru, da može postati albanska kraljica. Albanski je kralj Zogu živio duže vremena u Budimpešti, prije nego što je postao kralj, pa otuda njegove simpatije prema Madžarima, te se odanle evo i ženi

voljublja: dužnosti njegova zvanja, utjeha sirotinje i tuge, razgovori s braćom, briga oko domaćega blaga i vrta. Ah, zašto je učinio tu ludost i ponudio se za žrtvu? Obezumljen gotovo od straha jednim krokom skoči do vrata i naglo ih otvori! Očima je slijedio travom obrubljenu stazu, koja je počinjala ispod zida te se vijugajući kroz uzorana polja sastajala s cestom. U misli pohita tom cestom i zamakao je dobro poznatim putem u šumu; ondje nekoliko milja daleko bila je željeznička postaja.

Svećenik nagne glavu naprijed i kleknuvši na koljena prizove u pomoć sa svom snagom vjere onoga Spasitelja, koji je, kad mu se primicala smrt, iskusio u vrtu na Gori Maslinskoj svu njenu strahotu, svu njenu gorčinu umirući tako rekavši unaprijed. Molio ga je, da mu pomogne do kraja i da mu povrati duševnu snagu. Onda s ponovljenom snagom i upoznavši, da samoća i snatrenje stvara slabost, pohiti natrag u stan. Svrši točno svoje račune, razredi i ocijeni mali svoj imetak, načini oporuku, kojom ono malo gotovine, što je imao, ostavlja najpotrebnijim svojim župljanima, a drugima svakomu kakvu uspomenu. Konačno svoga oslića darova imućnijoj obitelji uz pogodbu, da ga ne prodaju, da bi se tako siromašnoj životinji prištedjela bijeda, da pod stare dane vuče drumom taljige kakvog tucaka.

Kad je posvršavao te poslove, provede dugo vremena u vrućoj molitvi ištući od Boga oprost svojih grijeha i predavši se sasvim pravdi i milosrđu Božjemu.

Kad su na tornju odbila tri sata, siđe svećenik niza stube svoga stana, pa se uputi k crkvi.

Crkva je bila dupkom puna kao na najveći blagdan. Uoči nesreće, koja je imala zadesiti selo, našli su se svi, pa i najveći vjetrogonje, na okupu uz čovjeka, koji je zastupao najveću moralnu vlast.

Svećenik se obučen u bijelu roketu provuče kroz tišinu pobožnoga svijeta i uspne se na propovjedaonicu. Razmislivši nekoliko časaka počne svoju propovijed:

»Braćo moja, vrlo mi je drago, da vas vidim u tolikom broju okupljene. Vlast je uslišala moju molbu, te je pomilovala Leroya; no pomilovanje Laideurovo i Vincentovo nijesam mogao isposlovati. Pohodio sam ih i utješio. Spremni su umrijeti kao Francuzi i kršćani.«

Bez kićenih riječi, sasvim priprosto govorio je dalje o dužnosti, požrtvovanju i ljubavi prema domovini. Slušatelje, kojima se ideal svodio obično na životne potrebe, podilazili su hladni trnci.

Obrativši se zatim k žrtveniku zapjeva svećenik čvrstim glasom »De profundis«. Zatim podijeli blagoslov svojoj općini moleći od Boga strpljivost i prijegor i opomene ih, da se svaki vrati k svojoj kući i ondje ostane. Kad je izišao iz crkve, vidjeli su ga, gdje se uputio k školi.

Drugi dan saznali su župljani toga sela, kakvu im je žrtvu pridonio njihov pastir duša.

Preveo *A. Šimčik*

Nagrade za veliki natječaj „Obitelji"

objavit ćemo u idućem broju. Sa svih strana stižu nam pisma od natjecatelja moleći da ih uzmemo u obzir, ako njihovo rješenje i ne stigne točno do određenog dana, a to je 15 veljače.

Svima odgovaramo, da će biti uzeta u obzir sva rješenja, koja stignu uredništvu do 24 o. mj.

Kalendar za našu kuhinju

Veljača Utorak **15**	Objed: Juha od špinata. Teleći paprikaš sa žličnjacima. Kuhane suhe šljive. Večera: Naduvak od rezanaca.
Srijeda **16**	Objed: Juha od krumpira. Riža s umakom od rajčice. Večera: Pržena teleća jetra s kašom od krumpira.
Četvrtak **17**	Objed: Juha od celera. Svinjski kotleti s kupusom i okrugljicama od žemlje. Večera: Prepečene okrugljice od žemlje s umakom od šljivina pekmeza.
Petak **18**	Objed: Juha od kupusa. Riba s rajčicom i špagetima. (Cezner-Andrić »Domaćica u kuhinji« str. 48). Jabuke. Večera: Gris u mlijeku posut naribanom čokoladom.
Subota **19**	Objed: Govedska juha s taranom. Govedina, pirjana riža i umak od češnjaka. Kompot. Večera: Uvarak od špinata. (Domaćica u kuhinji« str. 25).
Nedjelja **20**	Objed: Juha od jetara. Ramstek s kašom od krumpira. (»Domaćica u kuhinji« str. 39). Pokladnice. Večera: Moždani s bubrezima i salata od kupusa.
Ponedj. **21**	Objed: Kisela juha. Krumpirača sa šećerom i cimetom. Večera: Hladetina.
Utorak **22**	Objed: Ruska juha od zelenja. Riža s pirjanom mrkvom. Kuhane suhe šljive. Večera: Kobasice s hrenom. Čaj.
Srijeda **23**	Objed: Kašata juha od krumpira. Varivo od leće. Drobljenac s malinovim sokom. Večera: Jastučići s pekmezom.
Četvrtak **24**	Objed: Paprikaš od svinjetine s krumpirima. Savijača s kupusom. Večera: Cvjetača u vrhnju i hrenovke.
Petak **25**	Objed: Mliječna juha. Francuski krumpir. Večera: Okrugljice od naranče.
Subota **26**	Objed: Juha od mrkve. Ovčji but s krumpirom. Večera: Žganci s mlijekom.
Nedjelja **27**	Objed: Juha od kokoši s rezancima. Kuhano kokošje meso s umakom od hrena i kašom od krumpira. Pokladnice s vrhnjem (»Dom. u kuhinji« str. 71). Večera: Plućica.
Ponedj. **28**	Objed: Juha od telećih kosti s makaronima. Sarma. Večera: Sarma od objeda.

ZA DOBRE DOMAĆICE

BILJE U SPAVAONICI

Neki ljudi tvrde, da u spavaonicama iz zdravstvenih razloga ne smijemo držati nikakvo bilje ni cvijeće. Drugi opet nijesu tog mišljenja. Ako u prostranoj spavaonici držimo samo malo bilja ili cvijeća, onda možemo biti posve mirni, da nam to ne može nauditi zdravlju. Ali drugo je, kad je spavaonica malena, pa ako u njoj spava puno čeljadi, te ako je još natrpana sa puno cvjetnih lonaca. Jer valja znati, da bilje, isto kao što i ljudi i životinje, usiše u sebe kisik, a izdihava ugljičnu kiselinu. Baš uslijed toga, jer je u maloj sobi malo kisika, kvari se u njoj zrak. Ali osim toga zemlja se u cvjetnim loncima neprestano rastvara uslijed vlage, a na lišću se hvata prašina, pa to sve kvari sobni zrak.

Biljke, koje zimi cvatu u sobi, a koje imaju jak miris, nepovoljno djeluju svojim mirisom na slabe i nemoćne ljude, te su uzrokom glavobolje, dapače čak i nesvjestice. Stoga se i ovdje moramo držati blažene sredine: ne trebamo se previše plašiti, ali ne smijemo ostati ni posve bezbrižni.

Napokon valja nam znati za oveliku razliku između cvijeća, koje cvate, i onog bilja, koje ne cvate, već koje ima puno zelenog lišća. Ovo zadnje ne može nam naškoditi, već nam naprotiv poboljšava zrak u sobi. Ali ako se tko ipak boji neugodnih posljedica za svoje zdravlje, te ako želi preko noći imati čist i svjež zrak, taj neka cvijeće preko noći prenese u drugu sobu, a spavaonicu neka prije spavanja dobro prozrači. Po danu može cvijeće opet povratiti u sobu.

Ivan Sitarić

Dobar tek

Juha od špinata. Načini zapržak i otprilike dvije šake pasiranog špinata. Zalij hladnom juhom od kosti, dobro razmuti i dobro prokuhaj. Juha ne smije biti gusta ni rijetka. Na koncu zamuti u nju žumanjak.

Ruska juha od zelenja. Nareži na sitne komadiće 15 dkg govedine i isto toliko svinjetine te kuhaj sa zelenjem i sa šalicom kiseloga kupusa. Kad meso postane mekano, zaprži juhu svijetlim zaprškom, prokuhaj i razmuti kiselim vrhnjem sa žumanjkom.

Okrugljice od naranče. Miješaj ¼ kg svježega kravljeg sira s malo svježega maslaca, jednim cijelim jajetom i jednim žumanjkom. Posoli, prilij mlijeka i toliko brašna, da nastane čvršće tijesto, koje dobro umijesi, onda razvaljaj i razreži na manje četvorine. Na te četvorine stavi komadiće naranče, iz kojih si prije povadila koštice, pošećeri ih i zamotaj te načini okrugljice, koje kuhaj 8 minuta u vreloj vodi. Kad su kuhane, pospi ih naribanim sirom i šećerom te prelij vrelim maslacem.

Riža s pirjanom mrkvom. Kuhaj rižu i u isto vrijeme pirjaj na kolutiće narezane mrkve. U sredinu zdjele lijepo složi rižu, oko nje uokolo poredaj pirjanu mrkvu, a i na riži posloži vijenac od mrkvinih kolutića. Sve pospi žemljinim mrvicama i prelij vrelim maslacem.

Ovčji but s krumpirom. Tuci ovčji but, natari ga solju, našpikaj slaninom i češnjakom, metni u šerpu i prilij malo vode, octa, dodaj nasjeckanog luka i češnjaka te narezanih krumpira. Sve to dobro pirjaj. Na koncu dodaj slab zapržak i 2 dcl kiselog vrhnja, dobro prokuhaj i naspi limunove korice.

S. A.

Zdravlje

Vrlo dobar čaj za zdravlje. Ovaj je čaj bogat željezom, ali je ujedno i ljekovit i hraniv; a sastoji se od ovih biljaka: anisa, koprive, matičnjaka, tetrljana, orahovog lišća, kopitnjaka i šumarice. Dvije obične te smjese dostatne su za tri šalice tog čaja.

Toplina u dječjoj sobi. U dječjoj sobi ne smije biti toplina viša od 18° Celzijusa. Djeca su življa od odraslih. Krv brže kola i radi, te se već tim prouzročuje veća toplina. Zato je za dječje zdravlje i napredak veoma podesno, da u sobi ne bude veća toplina. Prejako loženje u sobi uzrok je, da su uopće ljudi, koji stanuju u takvoj sobi, pospani i mlitavi. A to se zimi zapaža i na djeci.

Žena i svijet

Oktavija Hill je Engleskinja, koja je život svoj posvetila tome, da sirotinji omogući bolje stanove. Kao vrlo lijepa djevojka iz bogate obitelji kupila je zemljišta, gdje je sagradila stanove i nastanila u njima siromašne stanare uz jeftinu stanarinu, i uz uvjet, da stan drže čisto i u redu. Svakog tjedna ubirala je sama stanarinu, pa koji su stanari držali stan u redu, da nije trebalo popravaka, vraćala im je dio stanarine, namijenjen za popravke. Danas je oko nje okupljeno već 170 mladih žena, koje na istom polju rade, da se poboljšaju stambene prilike gradske sirotinje.

NATJECANJE U KUHANJU

U nizu mnogih zanimljivih priredbi Domaćinskoga Tjedna bilo je možda najinteresantnije natjecanje u kuhanju. Natjecale su se domaćice raznih staleža. Vidjeli smo pred štednjakom akademski obrazovane žene, građanke i seljakinje; bilo je posve mladih učenica Domaćinske Škole, a bilo je i već iskusnih voditeljica raznih menza i velikih kuhinja. Osim Hrvatica natjecale su se i inozemke.

Natjecanje u kuhanju vršilo se kroz sedam dana svako prije podne. Svaki se dan natjecalo šest domaćica, koje su kuhale isti jestvenik. Kroz svih tih sedam dana bilo je Pučko Sveučilište dupkom puno. Mnoge je sigurno privukla samo radoznalost, da vide, kako će se ispod onih kemijskih formula i mudrih rečenica velikih ljudi, kojima su ukrašene stijene Pučkog Sveučilišta, obavljati tako prozaičan posao, kao što je kuhanje. Ali taj svakodnevni sitni posao držao je pažnju gledalaca puna dva sata. Svi su ustrajali do kraja, a mnogi su još ostali da kušaju jela i da dočekaju rezultat natjecanja.

Iza dugačkog stola bilo je montirano šest plinskih štednjaka. Sve su natjecateljice imale bijelu pregaču i kapu, a svaka je bila označena brojem. Njihov je rad bio otešćan time, što je svaka imala samo mali prostor na stolu, a i na tom malom prostoru morala je držati urednost i čistoću. Čim je koja svršila posao na štednjaku, prijavila se ocjenivačkom odboru, koji je ustanovio, u koliko je minuta dovršen objed i koliko je potrošeno plina. Sve se to ubilježilo na velike zidne ploče, na kojima su bila napisana imena i brojevi natjecateljica, kao i proračun objeda za četiri osobe. Publika je mogla da vidi i isporeduje brojke i račune. Vidjeli smo, da su nekoje uštedjele na plinu, ali su zato trebale više vremena, a druge, koje nisu znale baratati plinom, potrošile su mnogo više plina za isti posao i isto vrijeme.

Kao kod svih utakmica, tako se i ovdje publika opredjeljivala za ovu ili onu natjecateljicu. Osobito domaćice su s velikim interesom pratile i kritikovale njihov rad. Tu su se rješavali razni »problemi«. Zašto ona reže krumpir za pire? Ako se kuha cijeli krumpir, izgubi se u vodi manje hranjivih sastavina. — Što je Broj X metnula u juhu od moždana, da je poprimila crvenkastu boju, a sve su ostale juhe više žute? — Broj Y se previše žuri i stavlja fanjke na mast, koja još nije dosta topla. I gospođa, koja je sjedjela u posljednjem redu među gledaocima, znala je, da će njezini fanjki biti previše žilavi i neukusni, a od one njezine susjede da će biti mnogo bolji i ukusniji.

Osim urednosti i čistoće ocjenjivala se organizacija rada, štedljivost, spretnost i brzina, vrijeme i potrošak plina, estetski smisao i postavljanje na zdjelu. Kad je hrana bila postavljena na zdjelu, ocjenjivački odbor kušao je jela i održao sjednicu i nakon toga proglasio rezultat natjecanja. Pobjednice u natjecanju dobile su zlatne i srebrne broševe, a one, koje su potrošile najmanje plina, nagrađene su od zagrebačke plinare. *I. M.*

KULTURNA KRONIKA

Književnica Sida Košutić piše velik seljački roman u nekoliko knjiga pod naslovom »S naših njiva« (»Plodovi zemlje«). Prvu knjigu izdala je Matica Hrvatska pred 2 godine, te smo se na nju osvrnuli. Sad je izašla druga knjiga, o kojoj ćemo u budućem broju progovoriti.

Malu književnu biografiju sv. Bernardice napisao je dr Josip Andrić pod naslovom »Sveta Pastirica«. Izdalo ju je ovih dana Društvo sv. Jeronima.

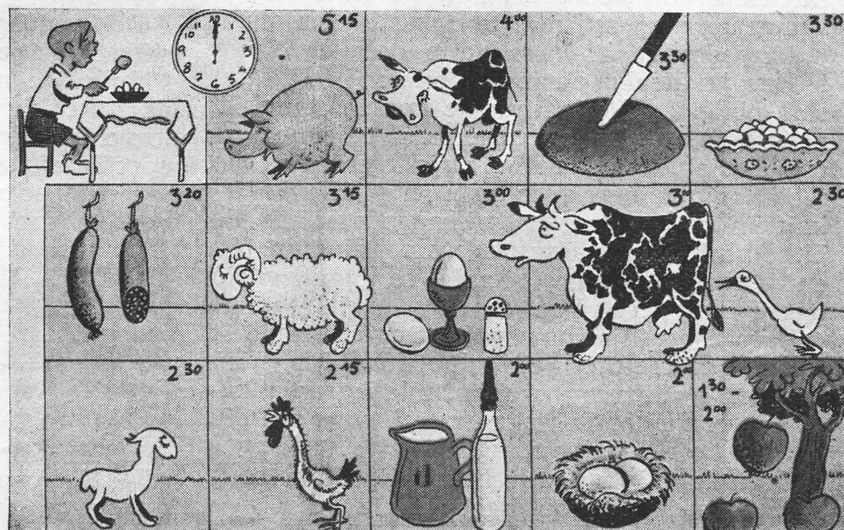
Izgorilo kazalište u Milanu. Dne 9 veljače izgorio je Teatro lyrico u Milanu, od kojeg su ostali samo goli zidovi.

O dječjoj književnosti raspisao je anketu časopis »Savremena škola«. U toj su se anketi javili iznoseći svoje mišljenje Ivo Kozarčanin, Ljubo Hrgić, Krsto Mihotić i Vilim Peroš. U svom članku k toj anketi ističe Vilim Peroš među ostalim i romane »Nonni« od Svensonna, »Pustolovine maloga Tome« i »Mali Toma u balonu« od Mark Twaina, što su izašli u Knjižnici Dobrih Romana, te »Potkarpatske priče« od Martinovića i »Zlatokosu« od Erbena, što su izdane u Knjižnici Dobre Djece.

Književnica Štefa Jurkić, kojoj je pred mjesec dana izašao najnoviji roman »Plašt Maloga Križara« u Knjižnici Dobrih Romana, bila je u drugoj polovici siječnja u Zagrebu sa svojim mužem slikarom Gabrijelom Jurkićem. Ovih se dana vraćaju kući u Sarajevo. Roman »Petnaest tornjeva« od Štefe Jurkićeve izašao je baš pred Božić u češkom prijevodu u Pragu, a imao bi za neko vrijeme izaći i u češkom izdanju i njezin roman »Čipke«.

KOLIKO SE PROBAVLJA KOJE JELO?

Svinjetina za 5 sati 15 minuta, teletina za 4 s., kruh i krumpir za 3 i pol sata, salama za 3 s. 20 min., ovčetina za 3 s. 15 min., tvrda jaja i govedina za 3 s., guščje i janjeće pečenje za 2 i pol sata, piletina za 2 s. 15 min., mlijeko i sirova jaja 3 sata, jabuke za 1 i pol do 2 sata

Dječja priča

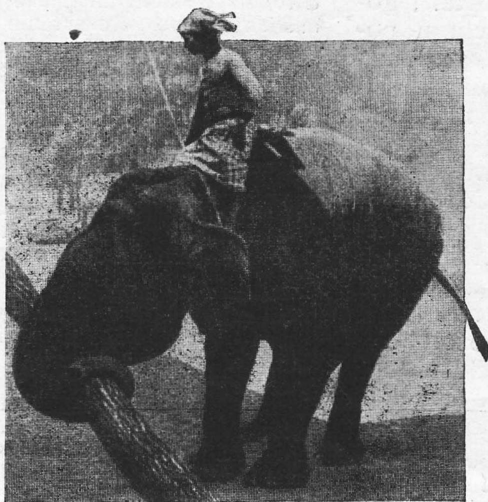
MALI HRVOJE I NJEGOV SLON

Napisao S. Mušić

Dogodilo se to baš prošlih dana, ali ne kod nas, nego daleko, daleko — u Americi. Junak dana je bio mali Hrvat Hrvoje i njegov slon Ruga.

Još dok je Hrvoje bio malo dijete, našao se u tuđem svijetu, među stranim ljudima. Kako se to dogodilo, niko točno ne zna, samo je jednoga dana, kad su se u njegovu mjestu pojavili cigani, najednom nestao. Uzalud su ga otac i majka tražili. Mogli su samo plakati za njim. Držali su, da ga više nema među živima.

Mali je Hrvoje došao u jedan cirkus, gdje je sa slonom Rugom naučio zbijati razne vještine. To je veoma veselilo gospodara cirkusa, koji je najviše zarađivao onih dana, kad je na programu bio mali Hrvoje sa slonom Rugom.

MALI HRVOJE NA SLONU

Dva čudna druga — mali Hrvoje i slon Ruga slagali su se kao niko drugi. Gospodar ih je volio, jer su mu donosili mnogo novaca. Hrvoje je sam hranio svoga Rugu, a slon mu je bio poslušan. Svakog dana vodio je mali Hrvat Hrvoje Rugu na šetnju po šumi, koja se prostirala izvan grada i mjesta, gdje je cirkus bio smješten.

Ali jedanput je Ruga nešto previše založio iz Hrvojinih ruku, pa je na običajnoj šetnji postao obijestan. Poskakivao je upravo slonovski na svojim debelim nožurinama. I odjednom se dao u bijeg kroz šumu i šikarje lomeći sve oko sebe. Hrvoje je potrčao za njim plješćući, fućkajući i zovući Rugu na sve moguće načine, da bi se umirio, stao i vratio svom prijatelju. Ali da — sve je to utaman i začas se Ruga izgubio ispred Hrvojinih očiju.

Hrvoje proslijedi njegovim tragom, izađe iz šume i nađe se pred jednim hotelom. Bio je sav izmoren, po licu mu tragovi šiblja i granja, kuda se sve verao. Takva ga na njegovu nesreću opazi i hotelski vratar.

Toga dana je u hotelu nekom bogatom Amerikancu nestala jedna dragocjenost. Policija je tražila kradljivca, ali bez uspjeha. A naš ti se vratar sjeti, da bi kradljivac mogao biti niko drugi nego naš pošteni Hrvoje. I s njim na policiju. Pretražiše ga, ali ne nađoše ništa.

Kad je za to doznao gospodar cirkusa, reče, da ne će imati s kradljivcem posla, te ga otpusti. Nadao se, da će Hrvoji lako naći zamjenika. I siromašni Hrvoje sam u tuđem gradu ode iz cirkusa. Kasno da krene? Na koja vrata da pokuca?

Bojao se, da bi u gradu i drugi mogli pomisliti, da je on zaista kradljivac, te odluči ostaviti grad.

Spustila se noć. Hrvoje ide i ide daleko od grada, ni sam nije znao kamo. Odjednom začuje neki brzi topot. Okrene se, a to prema njemu juri njegov vjerni Ruga. Kad se jutros naskakao do volje, vratio se sam gospodaru nadajući se, da će samo naći Hrvoja. Kako ga nije našao, nije mogao biti bez svog prijatelja. U krletci je bio nemiran. A kad mu je već dodijalo, što ne vidi Hrvoja, razbjesni se, udari o zidove krletke, zidovi popustiše, a on jurne na slobodu — u crnu noć. A ko bi mu se i mogao onakvu suprotstaviti, da ga zaustavi?

Išao je Ruga tragom Hrvojinim i tako ga : našao. Tko sretniji od njih dvojice? Otpočinuše na putu. Hrvoja je već i san uhvatio, a Ruga je čuvao prijatelja.

Nakon nekoliko vremena Ruga naćuli svoje klempave uši, a Hrvoju probudi nedaleki mukli udarac, a zatim krik. Tamo je udario auto u jedno stablo. Auto je jurio svom brzinom, a bez svijetla, pa je tako stradao.

Vozač nije mogao sam krenuti naprijed ni natrag. Bio je lako ranjen. Zato je Hrvoje privezao auto Rugi za rep i tako su krenuli do prve gostione. Tamo je ranjeni vozač bio pregledan od liječnika. Došla je i policija, koja je pregledajući ga našla u njegovu džepu baš onu dragocjenost, radi koje su Hrvoja bili optužili kao kradljivca. A našao se tu isti onaj policajac, kojemu je i mali Hrvoja bio predveden.

Dakle stvar je bila razjašnjena. Hrvojina čestitost bila je dokazana.

Policajac mu je dao pismo za njegova gospodara u cirkusu, kamo se Hrvoje na veselje cijelog cirkusa sa svojim Rugom vratio. I tako oni opet igraju zajedno. Hrvojina je samilost, što je pomogao nepoznatom ranjeniku, bila nagrađena. Njegov pošten glas bio mu je povraćen.

MALI DODO SA KOKOM NASTRADO

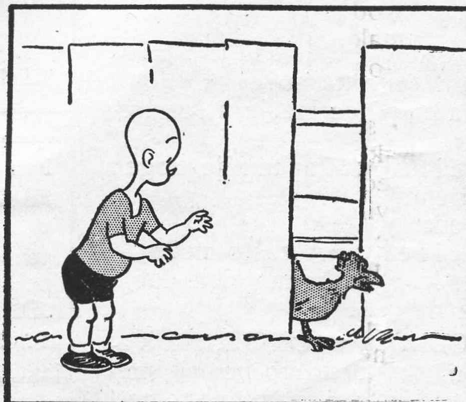
Požurio Dodo mali
do kokošinjaka,
pošao je da ulovi
kokoš svog ujaka.

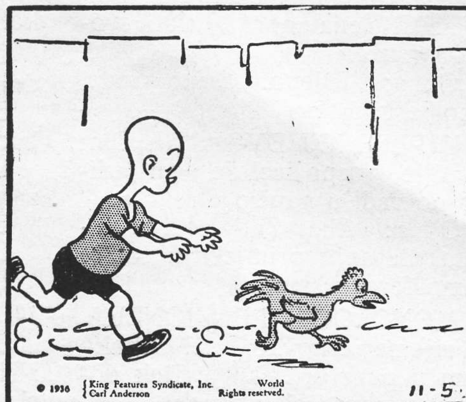
I Dodo je hitar bio
te je koku ulovio
i mudro je pod košulju
brže bolje tad složio.

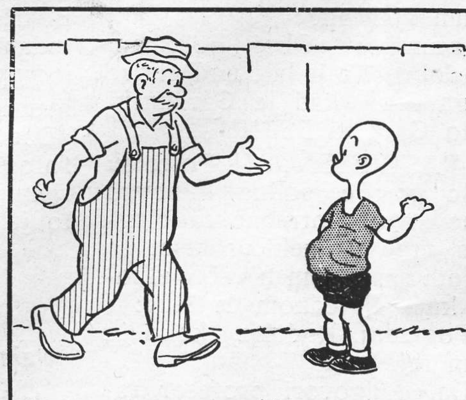
A na upit svog ujaka
naopako kaže:
»Moj ujače, ode koka,
odletje!« — baš laže!

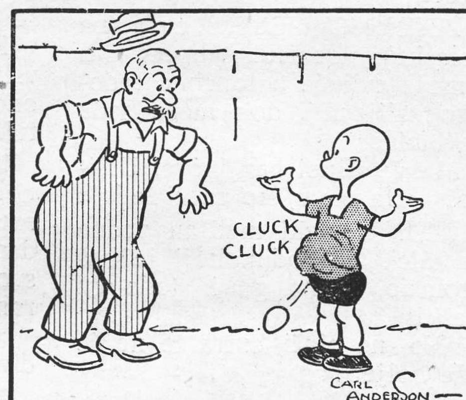
Ali sad se koka javi
te zakokodače,
a bijelo jaje jedno
iz košulje skače!

I naš vam se junak Dodo
od stida rumeni:
»Nikad više lagat ne ću,
nikad, jao meni!«

GEST MOLITVE

(Svršetak sa strane 94.)

materijalnim čudesima. Oblik ulicâ, trgovinâ, hotelâ, pa i ona oprema bazilike, dapače i ona propovijed francuskog svećenika na propovjedaonici kod špilje sve je to djelovalo na mene slabo. Na nosiljkama su ležali bolesnici, pokriti gunjevima, i čekali, a iza njih su ljudi stajali. Zatim se svećenik molio, pa je s pukom tri puta poviknuo francuski zaziv: »Mère, nous vous aimons!« Narod je to vikao za njim, i bio sam žalostan, kad mi se to zazivanje nije činilo ni dosta vjerodostojno ni dosta podesno i kad mi se učinilo, da bi te riječi trebale da se nekako stručno ispitaju. Ali svećenik je zatim otišao, a oni, koji su bili većma straga, molili su se klečeći. Tu sam opazio tri sestre, koje su bile jednako obučene u bijele ili svijetle bluze i tamne suknje; najmlađa je imala oko dvanaest, a najstarija jedva dvadeset godina. Klečale su jedna pored druge raširenih i dolje spuštenih ruku, sa dlanovima prema naprijed. Bile su, vidjelo se, zdrave i molile su se valjda za nekog iz obitelji. Ljepota južne Francuske. Otišao sam sa svojim drugovima polako prema ogradi, i budući da sam znao, da ni katolik ne mora ići preko mosta, dok se ne osvjedoči o njegovoj čvrstoći, odlučio sam načiniti pokus. Okrenuo sam se usred onog naroda prema tim djevojkama gledajući im u žarke oči, koje su bile uprte prema kipu Bl. Djevice Marije, i nastojao sam ih zahvatiti vjerno kao fotografska ploča. Bilo je to po prilici tako, kao da su od tih triju djevojaka bile napete žice do Gospina kipa, a ja sam se tih žicâ doticao i iz radoznalosti se na njih objesio, da iskušam, da li se ne će pretrgnuti. Konac je bio taj, da sam se toga za tren morao okaniti, oči su mi se spustile i osjetio sam se kao omamljen od zaprepaštenja, kao da sam se bio dotakao električne struje. Njihova je pobožnost imala ljepotu duboke naivnosti, koja im je sjala s vrlo krasnih licâ i dala je oblik i njihovu tijelu. Doista nisu vidjele nikoga i ništa drugo nego Bl. Djevicu Mariju, pa mislim, da su bile uslišane.

Francuski gest pobožnosti je mekši, naivniji; španjolski je nalik na one kamene hramove, koji su jedini, ali zato čudesan ukras Španjolske. Glad, žeđa, suša, pustinja i hridi — sve to nije ništa, samo kad se diže čvrst i uzvišen hram. Hram — to je sve; drugoga tu nema. I zato se i u onaj gest pobožnosti stavlja sva ljepota. U koji drugi gest bi se i mogla staviti?

Slika na omotu:
Snijeg
Naslikao Viktor Šipek

ZA SMIJEH I ŠALU

TEŽAK PROBLEM. On: »Pamti! Žena mora slušati svojega muža.«

Ona: »Lijepo. A što onda, ako je gluha?«

U PLESNOJ DVORANI. On: »Vidite, gospojice! Ja sam jedino po radiju naučio plesati.«

Ona: »Aha! Zato se i u vašem plesanju primjećuju tolike atmosferske smetnje u emisiji.«

MONOLOG PENZIONERA. »Vrijeme je novac: Laž! Otkako sam u penziji, imam uvijek dosta vremena, ali novaca — nikad!«

ŽEDNO CVIJEĆE. Žena (na polasku): »Pepiću! A hoćeš li ti i moje cvijeće u loncima redovito zalijevati, dok mene sada ne bude?«

Muž: »Budi bez brige, Uršiko! — Ja znam, što znači žeđa!«

ISTINA. Neki mališan padne na ulici. Gospodin, koji je baš prolazio, digne ga i stade ga tješiti:

»No, ne plači, sutra te ne će više boljeti!«

»Pa sutra ja ne ću više ni plakati.«

U ŠKOLI. Učitelj: »Zašto dolaziš tako kasno?«

Đak: »Otac me je nešto trebao.«

Učitelj: »Zar te nije mogao zamijeniti brat?«

Đak: »Nije.«

Učitelj: »A zašto ne?«

Đak: »Jer batina sam dobio ja, a ne on!«

DOBRO PAMĆENJE. Anka: »Ti ni za što drugo nemaš smisla, već za taj glupi nogomet! Sigurno više ni ne znaš, koji smo se dan vjenčali?«

Franjo: »Oho! To znam vrlo dobro! To je bilo na Duhove onoga dana, kad je Građanski tukao Graz sa 5 : 1!«

U RASTRESENOSTI. Pošto su cijelo poslije podne kupovali razne stvari potrebne za blagdane, vraća se neki profesor sa svojom suprugom u večer umoran kući. Najednom će žena:

»Pogledaj, Rudolfe, kako je divan mjesec!«

»Da,« odgovori profesor rastreseno, »a koliko stoji?«

AU! A: »Ako ima iz Zagreba do Samobora dvadeset i četiri kilometra, koliko ima onda iz Samobora do Zagreba?«

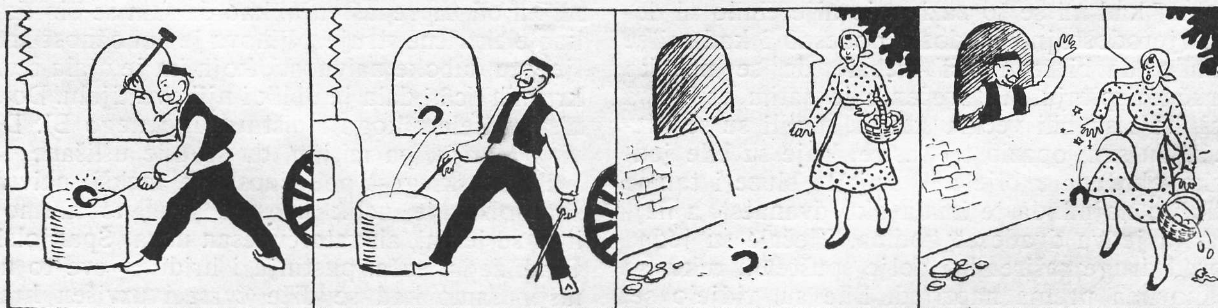
B: »Pa jasno: isto toliko!«

A: »Možda to ipak nije baš tako jasno. Jer zašto na primjer ima od Nove Godine do Božića tristo i pedesetosam dana, a od Božića do Nove Godine samo sedam dana!...«

USPOMENA NA MUZEJ. Gospodin Kladivec piše iz Italije: »Dao sam se ovdje u muzeju fotografirati uz Ganymeda i šaljem ti sliku. Onaj bez odijela to je Ganymed!«

Sabrao Sl. Trnski

POTKOVA ČIKE DOBRIJANA

Kad je jutros Dobrijan
iza sna ustao,
potkovicu sa svim marom
kovati je stao.

Kuje čika potkovicu,
iskre skaču svuda,
al odjednom gvožđe leti —
Bog sam znade kuda!

Našla moma potkovicu
i rukom je hvata.
Misli jadna: »To je sreća,
vrijedi suha zlata!!!«

Opeče se mlada moma
na gvožđu kovanu,
i od puste boli ne zna
na koju će stranu!

Ilustrovani dvotjednik „Obitelj" stoji 5 Din po broju. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Dežetićeva ul. 2.

Sve za udobnost Vašeg doma!

Tome načelu posvećen je jedan čitav kat naše robne kuće!

B 19-1 Sag po metru, od špage, odlična kakvoća, u modernim uzorcima i raznim bojama, 65 cm širok, metar Din 30.—

Otomane i kauče naći ćete u našem glavnom katalogu na stranici 112!

Metar Din 12·—

B 19-2 Sag po metru, od špage, u crvenoj, zelenoj ili modroj boji, sa bordurom, 60 cm širok, metar Din 12.—

Metar Din 14·—

B 19-3 Sag po metru, od špage, u drap boji, sa crvenom bordurom, 62 cm širok, metar Din 14.—

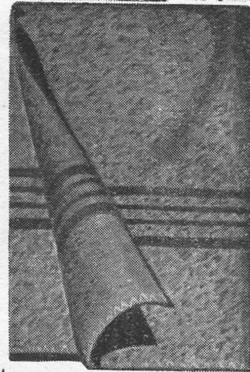
Metar Din 15—

B 19-4 Sag po metru, od špage, vrlo izdrživ, u drap ili sivoj boji, sa zelenom, crvenom ili modrom bordurom, 60 cm širok, metar Din 15.—

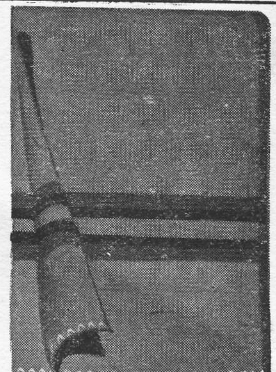
Metar Din 20·—

B 19-5 Sag po metru, od špage, u drap boji, sa zelenim, crvenim ili modrim prugama, 85 cm širok, metar Din 20.—

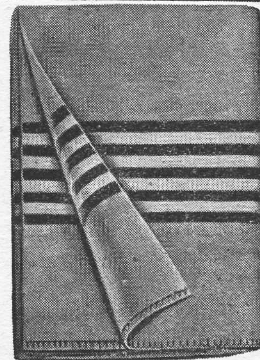
B 19-6 Sag po metru, od špage, žakard uzorak, u svim bojama, 60 cm širok, metar Din 19.—

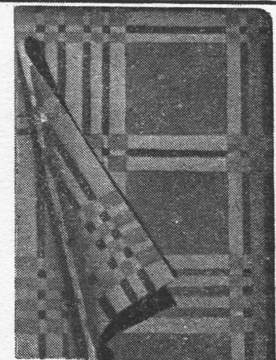
B 19-7 Tigar pokrivač, od pamučnog tkiva, sa crvenom, zelenom ili modrom bordurom, veličina 115 x 160 cm, komad Din 24.—

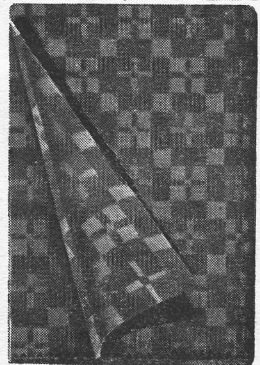
B 19-8 Pamučni flanel pokrivač, u tamno sivoj boji, sa samo modrom ili crveno modrom bordurom, veličina 120 x 180 cm, komad Din 32.—

B 19-9 Pamučni flanel pokrivač, u praktičnoj drap boji, sa smeđom ili i sa bijelom prugom, vel. 120 x 180 cm, komad Din 44.—

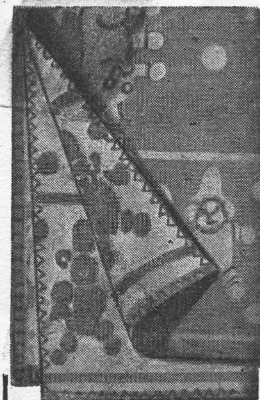
B 19-10 Weekend pokrivač, od veoma čvrstog pamučnog tkiva, u modernim bojama, veličina 130 x 190 cm, komad Din 58.—

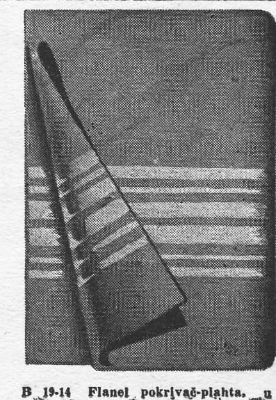
B 19-11 Pokrivač od mekanog, veoma ugodnog flanela, karirani uzorak, u svim postojećim bojama, vel. 130 x 180 cm, komad Din 70.—

B 19-12 Pokrivač od mekanog, ugodnog flanela, veoma lijepi uzorak sa ružama, u svim bojama, vel. 130 x 180 cm, komad Din 75.—

B 19-13 Dječji flanel pokrivač, u bojama fres ili modroj, vel. 60 x 90 cm, komad Din 15.—

B 19-14 Flanel pokrivač-plahta, u drap, modroj, roza ili fres boji, veličina 125 x 190 cm, komad Din 40.—

Tisuće kupaca naručuju robu poštom pomoću naših bogatih kataloga. Zašto ne bi i Vi naručivali poštom?

Robna kuća
KASTNER I ÖHLER
Zagreb, Ilica 416

Katalog ćemo Vam poslati besplatno, a ako naručena roba ne bi odgovarala, zamjenjujemo istu ili vraćamo novac.

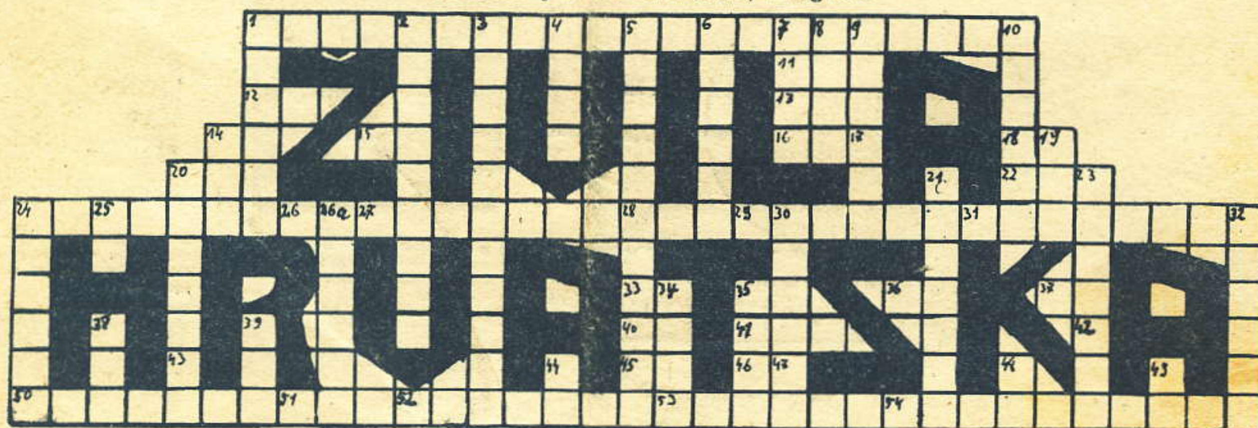
POSLIJEPODNEVNE HALJINE

1 2 3 4

Donosimo nekoliko jednostavnih, ali elegantnih haljina za poslijepodnevne posjete, kazalište i čajanke: 1. Tamnoplava haljina od crêpe-georgetta. Gornji dio je bogato naboran, dok je suknja jednostavna i u zvonolikom kroju. Široka vezanka od baršuna u boji opeke. — **2.** Elegantna haljina od zelenog marocaina. Gornji dio je sprijeda na pasu i naboran, a isto tako je i suknja straga naborana u širini od 12 cm. Pojas i uska vezanka oko vrata od istog su materijala, a isto tako i malena puceta. — **3.** Dražesna haljina od crnog baršuna ukrašena vezankom od teške svile u dvije boje: svijetlozelena i u boji ciklame. Maramica u džepiću je također zelena. Rukavi su dugi, a zatvaraju se na sitna puceta (od baršuna). — **4.** Tamna haljina od crêpe-mongola. Umetak sprijeda je od srebrenog laméa, a isto tako i jednostavni pojas. Cvijet je po volji, a može biti i bez njega.

Križaljka

Složio Jerko Skračić, Zagreb

Vodoravno: 1. Ubijeni hrvatski politik, 6. njegov brat, 11. 100 m² (dat.), 12. lična zamj. (kr. oblik, gen.), 13. pustinjska ptica, 14. lat: od, 15. niječna čestica, 16. igraća karta (gen.), 18. lat.: to, 20. pok. zamj., 22. potjera, lovljenje, 24. gradić kod Zagreba, 26. talijanska rijeka, 27. krvna venerična bolest, 28. sprat, 29. prevlaka s onu stranu Atlantika, 31. umjetnost upravljanja državom, 33. turski: konj, 35. sast. veznik, 36. kao 26, 37. prijedlog mjesta, 40. kao 12, 41. genitiv od 33, 45. sibirska rijeka, 46. mađ.: gospodin, 50. novi svijet, 51. grčko slovo (iza s), 52. rodno mjesto sv. Jeronima, 53. talijanski grad (c-ks) 54. inicijal imena i prezimena hrvatskog Oca domovine.

Okomito: 1. grad u Bačkoj, 2. svečani govor o pokojniku, 3. veliki hrv. biskup, branitelj glagoljice, 4. prvi čovjek, 5. grad u Dalmaciji, 6. stanovnik Azije, 7. afričko jezero (u Abesiniji), 8. grčki bog ljubavi, 9. crvenilo (vino!), 10. slavenski apostol († o.), 11. Gospina majka, 14. lat.: djedu, 17. kao 11, 19. dolina, 20. najstariji zagrebački dnevnik, 21. veliki Rimljanin, (protivnik Kartage (gen. lat.), 23. žena divne ljepote (u narod. mašti), 24. afrička pustinja, 25. kao 12 vodoravno, 26a zviježđe (pad.), 30. sprava, oruđe, 32. hrv. književnik (prezime), 33. egipatsko božanstvo, 34. grčki grad (Epaninonda!) 35. nametnik u kući, 38. lat.: zdravo!, 39. vrst papige, 42. jama za vodu, 43. grčko slovo, 44. dio tijela, 47. grčko slovo, 48. egipatsko božanstvo, 49. inicijali imena i prezimena hrv. pjesnika.

Odgonetke treba poslati do 1. ožujka. Među odgonetače podijelit će se 50 romana.